

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

JULIJ 2019

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 9. 8. 2019

Končna redakcija: 9. 8. 2019

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja Nab Huš

Delovodnik, statistika: Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za julij 2019

Ali je bilo poročanje o financiranju zasebnega šolstva nepristransko, ali je bilo komentiranje ženskega nogometa primerno, ali je naslov spletnega članka o migracijah zavajajoč, ali je napoved upokojskega regresa vsebovala vse ključne informacij? To je le nekaj dilem, ki so jih gledalci, poslušalci in bralci RTV-vsebin na varuhinjo naslovili julija.

Veliko je bilo pripomb na poletno televizijsko ponudbo, ponovitve, oglase, zamude in napake v programih.

Ob robu pritožbe zaradi spregledanega dosežka mlade slovenske atletinje je varuhinja ponovila priporočilo uredništvom, naj skušajo čim več pozornosti namenjati tudi disciplinam, kategorijam in tekmovanjem, ki niso v središču pozornosti najširše javnosti.

Po opozorilu uporabnika glede označevanja števila ogledov posameznih arhivskih oddaj v spletnem arhivu RTV 4D so pristojni na MMC ustrezno popravili oz. spremenili aplikacijo.

Varuhinja je preverila označitev oglasnega sporočila na RSi ter napisala mnenje in priporočilo glede oglasov, ki posnemajo novinarske prispevke.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Poročanje o financiranju zasebnega šolstva.....	4
Domovi za starostnike: kaj pa nepokretni?	6
Zakaj toliko o hrvaškem turizmu in zastojih?	7
Preverjanje podatkov o črnih gradnjah v Istri	7
O prepovedanih in dovoljenih sogovornikih	8
Pohvale za tematski Tednik	9
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	9
Poletna scena: premalo o likovni in vizualni umetnosti?	9
Zakaj ni bilo Dekline zgodbe?	10
Pohvala za film o kolesarju Armstrongu.....	11
O dokumentarnem filmu Filmoljubje	11
O zgodovini brez zgodovinskih posnetkov?.....	12
Pogrešamo jutranje risanke!	13
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	14
Komu je bil namenjen film: otrokom ali odraslim?	14
Joker: prevod kulturnega stavka.....	14
IV. ŠPORTNI PROGRAM	14
Dirka po Franciji: pohvala, prošnja in zakaj ni ponovitev?	14
Ženski nogomet in seksizem.....	15
Zakaj ni prenosov tekmovanj slovenskih ekipnih športov?	17
Nič o zlati medalji mlade atletinje!.....	18
V. PROGRAM PLUS	18
Zakaj ni jutranjega programa v živo?.....	18
VI. SPLOŠNO	19
Dokumentarec predvajan z enourno zamudo.....	19
Po programu si res ni mogoče naravnati ure!.....	20
Kako in koliko o različnih praznikih?.....	21
RADIO SLOVENIJA	22
I. RADIO PRVI	22
Pokojninski razredi – zakaj jih ne pojasnite?	22
II. VAL 202	23
Nič o zlati medalji mlade atletinje! (II.)	23
III. RADIO SI	23
Novinarsko javljanje ali oglas?.....	23
MMC	24

I.	VSEBINA	24
	Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si	24
	Napačne slike v MMC članku.....	25
	Kako zapisati rezultate Dirke po Franciji	25
	Nič o zlati medalji mlade atletinje! (III.)	25
	Zavajajoče o migrantih	26
II.	STORITVE	27
	Napaka pri infokanalu	27
	Zvezdice ob arhivskih posnetkih na RTV 4D	27
RTV SLOVENIJA		28
I.	JEZIKOVNA KULTURA	28
	Kako lahko narobe zapišete Novo mesto?	28
	Klif ali skalnato pobočje?	28
	Kaj pomeni »plitvo območje visokega zračnega tlaka«?	29
II.	OGLAŠEVANJE	30
	Preveč oglasov na drugem programu	30
	Pohvaljeno oglaševanje na položnicah.....	30
	Kateri predpis ureja oglaševanje na TV SLO?	31
	Zakaj oglasi, če pobirate RTV-prispevek?	31
	Oglasno sporočilo iz TV-prodaja umaknila tudi TV Maribor.....	32
III.	RTV PRISPEVEK	33
	Kdaj boste posodobili obrazce?.....	33
IV.	TEHNIČNE ZADEVE	34
	Križanje govora in glasbe.....	34
	HD oddajanje oddaj.....	34
V.	DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	35
	Kaj storiti, če se samodejno vključi govorna sinteza?	35
	Podnapisi prekrivajo imena in priimke!.....	36
STATISTIKA		37

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Poročanje o financiranju zasebnega šolstva

Štirje odzivi so se nanašali na poročanje javne televizije o financiranju zasebnega šolstva.

Gledalka **L. M.** je še pred parlamentarnim odločanjem o vladnem predlogu menila, da poročanje ni bilo uravnoteženo oz. je bilo naklonjeno zasebnemu šolstvu.

»Ugotavljam, tako jaz kot moji znanci, da je dogajanje na javni televiziji v zvezi z financiranjem zasebnega šolstva izrazito neuravnoteženo in iz vidika davkoplacevalcev in zasledovanja javnih koristi zelo slabo predstavljeno. To ni enkratni dogodek, ampak traja že ves čas javne razprave o predlogu zakona. Novinarke, ki se s tem ukvarjajo, izrazito dajejo prednost zasebnemu šolstvu. Kot da bi branile neke svoje interese oz. bile zastopnice starsev, ki se odločajo za ekskluzivne oblike solanja svojih otrok. Na ekranih namrec stalno lahko le gledamo starse, ki ne bi placevali zasebnega solanja svojih otrok (ceprav imajo možnost v bližnji javni soli), ampak to razburjeno zahtevajo od nas. Manj pa je prizorov in argumentov, ki bi branili nas in javni denar ter koristi inkluzivnega kvalitetnega javnega šolstva.« (L. M.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je odgovorila:

»Nikakor se ne morem strinjati, da smo nekatera mnenja, ki so relevantna v razpravi o uresničevanju odločbe ustavnega sodišča o financiranju zasebnih šol in o vladnem predlogu sprememb financiranja zasebnih šol zapostavljali niti da smo o tej tako pomembni temi poročali neuravnoteženo ali pomanjkljivo.

Poleg evropskih volitev in razmer v zdravstvu je bila v prvi polovici leta natanko ta tematika v naših oddajah ena pomembnejših.

Težko zato zberemo in analiziramo prav vse prispevke, pogovore, analize, mnenja in prenose parlamentarnega dogajanja, ki smo jih v zadnjih šestih mesecih pripravili v našem programu.

Samo v Odmevih smo letos pripravili štiri pogovore ali soočenja o financiranju zasebnega šolstva:

5. 2. Financiranje zasebnih šol, gost minister Jernej Pikalo.

3. 4. Financiranje zasebnih šol, gost minister Jernej Pikalo 6. 6. Financiranje zasebnih šol, gosta minister Jernej Pikalo in Peter Gregorčič 10. 6. Vrh koalicije, vprašanje tudi o financiranju zasebnih šol, gosti Jernej Pikalo, Igor Zorčič, Aleš Šabeder

14. junija smo na TVSLO 3 pripravili enourno soočenje mnenj z državno sekretarko, predstavnikom zasebnih šol ter poslancema koalicije in opozicije. Soočenje o financiranju zasebnega šolstva je vodil Boštjan Fabjan.

V zadnjih dneh (julij 2019) smo seveda v naših dnevnoinformativnih oddajah, predvsem v TV Dnevniku, obširno poročali o odločanju glede novele zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja, ki jo je pripravilo ministrstvo za izobraževanje in ki so jo prav danes obravnavali in nato potrdili poslanci v Državnem zboru. Poročali smo tudi o dogodkih, povezanih s to javno razpravo, kot so protesti staršev zasebnih šol.

Poglobljeno, 10-minutno soočenje dveh nekdanjih ministrov za šolstvo smo v nedeljo, 7. julija pripravili v oddajo Politično.

Poleg tega na našem parlamentarnem programu prenašamo vse seje državnoborskih odborov in seje Državnega zbora.

Mislím, da ni medija v Sloveniji, ki bi o tej temi poročal bolj celovito, obširneje, bolj poglobljeno in s predstavitvijo vseh relevantnih mnenj.«

Varuhinja je menila, da je urednica celovito in argumentirano odgovorila na pritožnične dileme in da je iz analize poročanja razvidno, da očitki niso upravičeni. Dodala je, da si gledalci mnenje ustvarimo na podlagi oddaj, ki smo jih videli, ki pa običajno niso vse objave o neki tematiki. Pri kompleksnih zadevah je pri ugotavljanju uravnoteženosti potrebno upoštevati objave v daljšem časovnem obdobju. Pri tem je posebej poudarila:

»Menim, da uravnoteženosti ni mogoče interpretirati kot matematično sorazmerje med argumenti za in proti, ampak kot takšen prikaz dejstev, pogledov in razmišljanj, ki občinstvu omogoča, da materijo dobro spozna in si o njej ustvari lastno mnenje.

In drugič: uravnoteženosti ni mogoče ugotavljati s štoparico v roki, torej tako, da se štejejo sekunde, ki so ji imeli na voljo različni sogovorniki. Pomembno je, da se v obdobju spremljanja neke tematike prikažejo različne možne razlage posameznih rešitev, da se primerjajo dejstva in soočijo mnenja.«

Gledalka **M. O. P.** je predlagala, naj se ob poročanju o financiranju zasebnega šolstva predstavi tudi, kakšna je praksa v drugih evropskih državah.

»Prijateljčina hči plačuje ogromno denarja v Bruxellesu za Montessori šolo, ki jo obiskuje njen otrok. Kako je s tem v Nemčiji, Franciji, Avstriji in drugod, bi lahko poizvedeli vaši raziskovalni novinarji. Posebej bi bilo zanimivo vedeti, kako je s šolami, ki jih ustanovljajo verske ustanove, v Nemčiji niso le katoličani, ampak tudi protestanti in še kdo. Če so novinarji lahko v povezavi z »oderuški« najemninami pri nas šli pogledat v Berlin in pokazali tudi tamkajšnje proteste v zvezi z visokimi najemninami, bi se lahko razgledali tudi glede financiranja privatnih šol.«

Varuhinja je predlog posredovala odgovornima urednikoma radijskega in televizijskega informativnega programa, **Danijelu Posleku** in **Manici J. Ambrožič**. Prosila ju je za pozorno branje predlogov občinstva in predlagala, da pri nadaljnji obravnavi tematike skušajo predstaviti dodatne relevantne vidike.

Gledalca **J. K.** in **F. J.** (telefonsko) sta protestirala zaradi sestave razpravljavcev o financiranju šolstva v oddaji Odmevi 10. 7. 2019, v kateri sta odločitev parlamentarne večine v Državnem zboru komentirala poslanka opozicije in vlagatelj ustavne pobude za zakonsko spremembo.

»Zakaj se dogaja, da novinarka in voditeljica oddaje Odmevi ne zagotovi obojestranske prisotnosti v soočanju ob sprejemu Zakona glede financiranja osnovnega šolstva kako si javni zavod dovoli enostranski prikaz dejstev, kaj s takimi prispevki hoče povedati javni zavod ?«
(**J. K.**)

Za pojasnilo je varuhinja prosila pristojno odgovorno urednico Informativnega programa **Manico J. Ambrožič**:

»V oddaji, ki jo omenjate, smo načrtovali širšo sestavo gostov, kjer bi soočili različna stališča, a je prišlo do kratkega stika v komunikaciji pri načrtovanju oddaje.

Oddaja Odmevi je sicer mnenjska in analitična oddaja, pripravljamo jo vsak delovni dan v tednu in pri njenem snovanju si vedno prizadevamo za korektno in kar najbolj celovito predstavitev različnih mnenj in stališč. O vsem tem pri analizah naših oddaj redno razpravljamo. Včasih ob temah, ki razdvajajo, pripravimo soočenja različnih stališč, včasih v pogovoru sodeluje en sogovornik, ki predstavlja svoja stališča, a v kratkem časovnem obdobju povabimo gosta z drugačnimi stališči. V skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike (2.2 Obseg mnenj) moramo predstaviti različna stališča in mnenja, predstavitev mnenj morajo biti poglobljene in zajemati morajo vse njihove razsežnosti in odtenke.

Financiranje zasebnih šol smo v oddaji Odmevi v zadnjih mesecih temeljito osvetlili in predstavili vso paleto različnih stališč, 15. julija je bil po sprejemu veta v Državnem zboru gost oddaje Odmevi minister Jernej Pikalo. V treh delovnih dneh smo tako pripravili dve daljši temi v Odmevih, povezani s financiranjem zasebnih šol, ter s prispevku, izjavami, javljanji s terena in gosti v studiu predstavili izjemno široko paleto mnenj.«

Varuhinja se je strinjala, da sestava gostov ni zagotovila obeh pogledov, in menila, da je urednica ustrezno pojasnila okoliščine in nadaljnjo obravnavo tematike.

Domovi za starostnike: kaj pa nepokretni?

Gledalec **T. P.** je bil kritičen do televizijskega prispevka o tem, kako za hlajenje v najbolj vročih poletnih dneh poskrbijo v domovih za ostarele (Poročila ob petih, 25. 7. 2019). Menil je, da bi moral prispevek - poleg skupnih prostorov - pokazati tudi sobe oskrbovancev, ki so nepokretni, saj bi šele tako medij zagotovil celovito informacijo.

»Zato prosim nehajte slepiti gledalcev in enkrat za spremembo izpostavite dejansko problematiko in ne olepšujte stvari, ker s tem, ko delate take prispevke delate škodo ljudem, ki imajo dejanske probleme v domovih.«

Urednica Uredništva dnevnoinformativni oddaj **Nataša Rijavec Bartha** je odgovorila:

»Gledalcu se zahvaljujemo za mnenje. Pri prispevkih o vročini v različnih institucijah naš namen seveda nikakor ni olepševanje, ampak predstavitev stanja, kakršno pač je. Težava je v tem, da lahko snemamo in prikazujemo le prostore, za katere imamo dovoljenje predstavnikov institucij, ki jih gledalec omenja. So pa informacije gledalca koristne - če za snemanje teh in podobnih prostorov in oseb nimamo dovoljenja, lahko o tem sprašujemo. Dragocena so tudi pričevanja svojcev, ki lahko govorijo v imenu svojcev.«

Varuhinja je dodala:

»Uredničnemu pojasnilo lahko dodam splošno pojasnilo, da javni medij o razmerah v DSO redno poroča z različnih vidikov: tako o primerih dobrih praks (npr. o evropski nagradi domu Danice Vogrinec ali o medgeneracijskem projektu, ki je vodji prinesel naslov Ime meseca vala 202, kakor tudi o različnih deviacijah, tudi v prej omenjenem DSO. Slabim razmeram in pomanjkljivim sistemskim rešitvam ter možnih izboljšavah je bilo posvečenih že več televizijskih in radijskih oddaj, od Kode do Kje pa vas čevelj žuli.

V vsakokratnem poročanju o domovih za starejše seveda ni mogoče zajeti prav vseh odtenkov, posebnosti in podatkov. Razumljivo je tudi, da brez konkretnih pripovedi ljudi z imeni in priimki, ki imajo osebne izkušnje z neprimerno oskrbo, ni mogoče verodostojno govoriti o "alarmantnih" razmerah.«

Zakaj toliko o hrvaškem turizmu in zastojih?

Gledalka **B. S.** se je pritožila nad pretiranim poročanjem o hrvaškem turizmu in zastojih na cestah, sploh v Dnevniku, 20. 7 2019.

»Zelo veliko se ukvarjate s to temo in tudi kolonami na raznih cestah, kot da je to nekaj posebnega samo v Sloveniji. Sedaj je poletje in čas dopustov. Kolone so povsod v Evropi, pa o tem nič ne izvemo. Midva sva trenutno na jugu Italije in tukaj so kolone vsakdanja stvar. Torej, če povzamem: nehajte se toliko ukvarjati s Hrvaško in njenimi problemi. To se nas ne tiče.«

Dejan Ladika, urednik, Informativni program:

»Hvala za odziv in spremljanje naših oddaj tudi v tujini. Dogajanje na Hrvaškem - tako kot v vseh sosednjih državah - podrobno spremljamo, saj medsosedski oziroma meddržavni odnosi vplivajo na marsikaj pri nas. Ker na Hrvaškem večina Slovencev preživlja svoj dopust, naredimo občasno tudi kak prispevek o tamkajšnji turistični sezoni in ne bi rekel, da pretiravamo. Tudi hrvaški mediji to poletje veliko pišejo o slabši sezoni in ugibajo o podatkih. Med poletnimi novicami pa so vsako leto tudi razmere na cestah, a tudi pri tem poročamo z zavedanjem, tako kot pravite, da so kolone že stalnica med poletnimi počitnicami.«

Gledalka je v odgovoru zapisala, da ne razume navezanosti Slovencev na hrvaško obalo.

Preverjanje podatkov o črnih gradnjah v Istri

Na poročanje o izigravanju prostorske zakonodaje v slovenski Istri - primer zaselka Slami - v Dnevniku TV Slovenija in v Primorski kroniki TV Koper 22. 7. 2019 se je odzval **B. Z.**, ki je bil imenovan v prispevku in v njem tudi govoril.

«Z prispevkom sem bil oškodovan prav tako trpi moje podjetje in družina ker se na FB profilu novinarke pojavljajo žaljivi komentarji.

Preden so kaj objavili sem glavno urednico tv Koper obvestil telefonsko da informacije preverijo preden karkoli objavijo. Tega niso storili. Na posnetku so objavili mojo lastnino(čeprav jim snemanja nisem ne jaz ne lasnica dovolili) , ki ima urejeno gradbeno dovoljenje in mene obtožili črnograditelja. Objavili so tudi nepremičnine sosedov brez njihovega dovoljenja in vednosti.«

V obsežni prilogi je zapisal, kaj od povedanega v prispevku po njegovem mnenju ni točno. Na pojasnilo o varuhovi vlogi in pristojnostih glede popravkov po Zakonu o medijih je odgovoril, da je urednicama že posredoval odziv in da ločeno pričakuje tudi mnenje varuhinje o nepravilnostih v prispevku. Iz **varuhinjinega** odgovora:

»Z vidika spoštovanja poklicnih načel in meril novinarske etike je ključno, da novinar podatke pridobi pri verodostojnih virih, da jih skrbno preveri, da v primeru (hujših) obtožb glede nepravilnosti izrecno imenovani osebi omogoči, da predstavi svojo plat, da pri obravnavi kompleksnih tematik ne izreka sodb ter ne meša dejstev in komentarjev. Menim, da je novinarka vsa ta merila upoštevala.

Menim tudi, da je bilo iz prispevka povsem razumljivo in razvidno, kaj je bilo postavljeno v fokus: stanje v zaselku, ki je bil zaradi nezakonitih pozidav črtan s seznama istrske kulturne dediščine, ter vprašanje, kdo in kako skrbi za spoštovanje prostorske zakonodaje ter kako se obravnavajo morebitne kršitve. Novinarka ni presojala ali pavšalno trdila, kdo je kršitelj. Novinarka je osebne podatke navajala v tolikšni meri, kolikor je bilo potrebno za razumevanje stanja, kot izhaja iz virov in vidnega na terenu. Navedbe je ilustrirala z grafičnimi prikazi in posnetki zaselka in zunanosti nepremičnin v zaselku. Menim, da TV Slovenija s predvajanjem teh posnetkov, ki so bili sestavni del podane informacije, ni posegla v osebne pravice lastnikov ali stanujočih.

Ne glede na te ugotovitve, sem pristojno uredništvo Informativnega programa TV Slovenija prosila za dodatne razjasnitve: prosila sem za informacijo, ali in kako je novinarka preverila informacije in ali je vam, kot imenovanemu v prispevku, omogočila, da se odzovete na informacije in podate svoj pogled na zadevo.«

Odziv na pritožnikove navedbe o netočnostih v prispevku je pripravila urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Nataša Rijavec Bartha**. Zapisala je, da so očitki neresnični in neutemeljeni. Nekaj poudarkov:

»Podatki, ki jih je novinarka pridobila, temeljijo na uradnih evidencah Upravne enote občine Piran. (...) Dvig objekta za celo nadstropje, kot piše v odgovoru UE Piran, ne more biti manjše odstopanje, manjše odstopanje niti niso izstopajoče barve in stil. Za novogradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti tudi objektov, ki so bili zgrajeni pred letom 1967, zakon določa, da je potrebno pravnomočno gradbeno dovoljenje. Brez gradbenega dovoljenja se lahko gradijo samo enostavni objekti, začasni objekti, ali pa če gre za vzdrževanje in odstranitev objektov ter izvršitev izrečenih inšpekcijskih ukrepov, pojasnjujejo v UE Piran. Odsotnost gradbenega dovoljenja pa seveda pomeni, da so objekti črna gradnja.

Ne drži niti, da bi bila laž, da je v objektih prijavljenih 56 ljudi- po podatkih UE Piran je v vseh hišah prijavljenih 69 ljudi. (...)

Gospod B. tudi ni bil nikjer imenovan za krivca za izbris vasi iz kulturne dediščine, jasno pa je bilo povedano, da so za to krivi črnograditelji in da je največ škode povzročil gradbinec. (...)

Na podlagi objavljene vsebine in uredničinih zagotovil menim, da je novinarka ravnala v skladu s standardi in merili, da je objavljene informacije pridobivala in preverjala z vso dolžno skrbnostjo (pri inštitucijah, na terenu, pri vaščanih in pri vas), da jih ni podajal črno-belo, ampak tako, da so gledalci TV Slovenija lahko razumeli večplastnost tematike.

Verjamem, da bo uredništvo ob morebitni pridobitvi novih dejstev, ki bi kakorkoli dopolnila, nadgradila ali drugače osvetlila in predstavila tematiko, poskrbelo, da bo javnost ustrezno seznanjena tudi z morebitnimi novimi ali drugačnimi ugotovitvami.«

Pritožnik s pojasnilom ni bil zadovoljen, v odgovoru na odgovor je med drugim zapisal, da gre le za špekulacije in domneve.

O prepovedanih in dovoljenih sogovornikih

Gledalec **J. P.** je menil, da javna televizija o spreminjanju volilne zakonodaje ne bi smela spraševati nekoga, ki je bil v prejšnjem sistemu politično dejaven in član ZKS. Zatrdil je tudi, da je bil Ciril Ribičič netočno predstavljen kot »ustavni sodnik« (Dnevnik, 11. 7. 2019).

Varuhinja je pritožbo označila kot neupravičeno, opozorila je tudi na netočno navedbo.

»Novinarka v prispevku ni uporabila izraza, kot ste ga zapisali ("ustavni sodnik"), ampak je povedala, da je pet ustavnih pravnikov za predsednika države Boruta Pahorja pripravilo predlog, kako naj se spremeni volilna zakonodaja, da bo sledila ustavni odločbi o večjem vplivu volivca. Kot je bilo razvidno s posnetka, je predlog izšel tudi v tiskani obliki, izdal ga je Inštitut za ustavno pravo, avtorji pa so dr. Ciril Ribičič, dr. Franc Grad, dr. Igor Kaučič, dr. Saša Zagorc in dr. Jurij Toplak.

Ali je bil kdo med njimi kdaj član ZKS ali ne, mi ni znano, predvsem pa za vsebino prispevka ni relevantno.

Kot sem že večkrat pojasnjevala, v javnem mediju ni seznama prepovedanih gostov: k besedi se vabijo posamezniki glede na kompetence, fokus in kontekst obravnavane tematike.«

Pohvale za tematski Tednik

Varuhinja je prejela tri pohvalne odzive na posebno izdajo oddaje Tednik o spolnih zlorabah v Katoliški cerkvi »Grehi svetih očetov« (TV SLO1, 22. 7. 2019).

»S **pričevanjem o brutalnih zločinih ,tj. spolnih zlorab duhovnikov v slovenski RKC, v današnjem »TEDNIKU«** , ste izpolnili eno največjih in najpomembnejših družbenih vlog, katere kot javni zavod (R)TV Slovenija nosite in katere imate zapisane kot svoje poslanstvo!« (M. B.)

»Spet en super Tednik (22.7.2019), aktualen, nič zlagan, realen, korekten, odkrit! Ne morem si kaj, da ga ne bi pohvalila. Tako je prav, da razgaljate zločine, kajti to jih bo gotovo zmanjševalo.« (A. J.)

»Da ne bomo samo kritizirali, je treba pohvaliti tudi vse, ki dobro delajo. V prvi vrsti je to ekipa Tednika, še posebej novinarka Jelena Aščič, ki vedno izpostavi aktualne pereče zadeve. Visoko profesionalno obdela tematiko in jo poda brez olepšav. Zaradi nje sploh še prižgem televizijo, sicer je ne gledam, razen športa.« (S. U.)

Pohvale so bile posredovane Informativnemu programu.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Poletna scena: premalo o likovni in vizualni umetnosti?

Gledalka **M. Z.** je na varuhinjo so-naslovila kritiko oddaje Poletna scena, v kateri pogreša vsebine s področja likovne in vizualne umetnosti.

»Žal pa ugotavljam, da je večina pozornosti usmerjena v glasbeno in koncertno dogajanje, čeprav ni vsaka prireditev vredna medijske pozornosti. Pohvaliti moram pozornost, ki je namenjena knjigi in branju, žal pa je področje likovne in vizualne umetnosti povsem prezrto.

Likovna umetnost je skoraj edina izmed umetniških zvrsti, ki nima svoje oddaje odkar je z upokojitvijo Izroka Premrova zamrla oddaja Podoba podobe.

Ljubitelji in stroka s tega področja smo v povsem diskriminatornem položaju, hkrati pa so za informacije in izobraževanje na tem področju prikrajšani tudi laični gledalci. Vtis je, kotda se

na tem področju nič ne dogaja, pa je v resnici veliko kakovostnih razstav, ki si zaslužijo pozornost in poglobljeno refleksijo.«

Pritožnici je odgovorila odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa **Živa Emeršič**:

»Oddaja Poletna scena je namenjena – kot pove že njeno ime – kulturnemu dogajanju preko poletja. Dejstvo je, da je čez poletje največ glasbenih dogodkov, likovnih dogodkov pa je manj kot tekom leta, ko velike razstave prirejajo številne galerije, razstavišča in muzeji po državi. V Uredništvu oddaj o kulturi so naredili popis prispevkov s področja likovne umetnosti, ki so bili objavljeni od začetka oddaje 18.6.2019.

Ob tem pa bi želela poudariti, da sodobna likovna in vizualna umetnost nista samo slikarstvo in kiparstvo, pač pa vanjo danes sodijo tudi dela s številnih interdisciplinarnih področij sodobne umetnosti, pa tudi arhitekture in oblikovanja.

Oddaje Podoba podobe Iztoka Premrova z njegovo upokojitvijo resda ni več, imamo pa oddajo Platforma, ki pokriva najširši spekter sodobnih vizualnih umetnosti, vključno z likovno umetnostjo v najožjem smislu.

Po pregledu objavljenih prispevkov v Poletni sceni pa v nasprotju za vašo kritiko ugotavljamo, da smo od 18.6.2019 objavili več kot 60 prispevkov s področja likovne in vizualne umetnosti iz Ljubljane, Benetk, Velenja, Pariza, Celja, Kostanjevice na Krki, Ptuja, Maribora, Kutne hore na Češkem, Londona, Slovenj Grada, Kopra, itd. Ali drugače povedano: pokrili smo vse, kar se je na tem področju dogajalo.

Zato se z vami ne morem strinjati, menim, da prestrogo sodite prizadevanja ekipe Poletne scene, ki po celi Sloveniji dejansko pokriva vse, kar se zanimivega dogaja na kulturnem področju, s tujim materialom, pridobljenim po TV izmenjavi, pa dodatno še zanimivosti iz tujine.«

Zakaj ni bilo Dekline zgodbe?

Gledalka **M. P.** je opozorila, da na TV SLO1, 6. 7., ni bila predvajana epizoda nanizanke Deklina zgodba.

»Pritožujem se zato, ker sem danes hotela za nazaj pogledati zadnjo epizodo. Ugotovila sem, da je ni bilo, zvečer je bil festival v Portorožu. To je res nespoštovanje do nas, ki smo se navadili, da so ob sobotah zvečer nadaljevanke in jih ne bi smeli kar tako premikati kot se vam zdi. Ali bomo morali do zime čakati, da se nadaljevanka konča? Nikdar se ne strinjam, kadar drugi kritizirajo RTV, ker mislim, da imate dober program. Posebej imate veliko KULTURE, kar je zelo pomembno. Danes sem tudi jaz jezna na RTV, ker nas na nekaj navadite, potem pa nam to vzamete. Ni spoštovanja do nas, gledalcev.«

Urednica Uredništva tujega programa **Neli Vozelj Aberšek** je potrdila, da epizoda ni bila predvajana zaradi neposrednega TV prenosa festivala Melodij morja in sonca.

Pisarna **varuhinje**:

»Žal nam je, da ste v soboto zaman čakali novo epizodo nanizanke. Spremembe sporeda nikakor ne jemljite kot odraz nespoštovanja gledalcev, vendar žal ob isti uri na istem programu ni mogoče predvajati več kot ene vsebine. Tokrat je izjemoma imel prednost neposredni prenos festivala Melodij morja in sonca, ki je v Portorožu potekal v soorganizaciji RTV Slovenija. Spremembe sporeda so sicer vedno vnaprej objavljene v TV sporedih, na

spletu in na teletekstu. Dobra novica pa je, da bo nova epizoda Dekline zgodbe naslednjič predvajana že to soboto, 13. 7., ob 22:20.«

Pohvala za film o kolesarju Armstrongu

Gledalec **F. G.** je pohvalil izbiro biografskega filma »Program« o kolesarju Lancu Armstrongu (TV SLO2, 6. 7. 2019).

»Rad bi pohvalil, da je RTV uvrstil ob začetku kolesarske dirke po Franciji film o Lance Armstrongu, ki je bil ujet na tej dirki pri jemanju prepovedanih sredstev. Želim si še več tako pozorno usklajenega programa.«

Pohvala je bila posredovana v pristojno uredništvo.

O dokumentarnem filmu Filmoljubje

Gledalec **D. F.** je varuhinji poslal svoj pogled na dokumentarec Filmoljubje, ki je bil premierno predvajan konec lanskega leta (5. 12. 2018). Med drugim ga je zmotilo, ker se je napovedovalo, da bo dokumentarec obravnaval nastanek »prvega slovenskega celovečernega filma Na svoji zemlji«.

»Prvi slovenski celovečerni film je V kraljestvu Zlatoroga in ne Na svoji zemlji. Pri besedilu spremnega teksta dokumentarca in prikazu predvojnih razmer pri slovenskem filmu se avtor skoraj izogiba dejstvu, da sta bila v začetku tridesetih že posneta prva dva celovečerna filma in se koncentrirata le na obdobje pred vojno, torej na konec tridesetih let prejšnjega stoletja.

Problem okarakterizacije filma Na svoji zemlji je predvsem v tem, da se je ob svojem nastanku reklamiral kot prvi slovenski umetniški film. Kaj je to v bistvu umetniški film nisem uspel nikoli najti, je pa v tistem času ena izmed slovenskih filmskih kritikark zapisala, da film Tatovi koles, ki po vseh mogočih lestvicah spada med 100 najboljših (verjetno umetniških) filmov vseh časov - ni najbolj umetniški. Torej film Na svoji zemlji sploh ne more biti prvi slovenski film (ker so razne filme Slovenci snemali že v času nemega filma), ne more biti prvi slovenski celovečerni film niti prvi slovenski celovečerni zvočni film, ker je to Melodija 1000 otokov Maksa Osvatiča iz Celja.«

Varuhinja je mnenje gledalca posredovala uredniku Dokumentarnega programa **Andražu Pöschlu** in v dogovoru z njim pripravila krajši odgovor. Gledalcu je tudi pojasnila, da praviloma obravnava le pritožbe na vsebine, objavljene v zadnjih 30 dneh, kljub temu pa si je po prejemu sporočila v spletnem arhivu ogledala dokumentarec, premierno predvajan konec lanskega leta.

»Menim, da iz vsebinske celote nedvoumno izhaja, da dokumentarec ni polemika o zgodovini slovenske filmografije, ampak osvetlitev okoliščin, v katerih je nastal obravnavan celovečerec. Avtor je z različnih vidikov, z izbranimi sogovorniki in uporabo arhivskega gradiva za današnjo publiko osvetlil zanimive podrobnosti o nastajanju in nadaljnjem življenju filma izpred sedmih desetletij, ki je postal slovenska filmska klasika. Iz oddaje je mogoče nedvoumno razumeti, da je bilo že pred obravnavanim filmom posnetih nekaj slovenskih filmov in da gre v tem primeru za prvi slovenski zvočni celovečerni film, v katerem govorijo slovensko oz. prvi slovenski celovečerec po 2. svetovni vojni.«

O zgodovini brez zgodovinskih posnetkov?

Na varuha je bilo so-naslovljeno opozorilo gledalca **G. M.**, da so bili v oddaji Kulturne miniature: Slovenska Lizbona (16. 7. 2019, TV SLO1), ki je govorila o ljubljanskem potresu leta 1895 uporabljeni posnetki iz kasnejših obdobj:

- »1. Kamion z registracijo Ljudske republike Slovenije s petokrako zvezdo (prvi avtomobil je menda v Ljubljano pripeljal Codelli 1898, res dvomim, da bi kamion z registracijo iz naslednjega stoletja pripeljal v Ljubljano že 1895) prilagam sliko prvega tovornjaka iz 1898 (...)
 2. Kamion Deutz in Nebotičnik v ozadju - kot vemo, je bil ljubljanski nebotičnik zgrajen leta 1933, TAM pa je kamione takega videza začel izdelovati okoli leta 1960.
- Močno dvomim, da je pred predvajanjem te miniaturo kdo preveril, ali so vsi posnetki, zlasti gibljivi, zares nastali v času, ki ga oddaja želi predstaviti, predpostavljam, kar najbolj verodostojno.«

Gledalcu je odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa **Živa Emeršič** pojasnila, da serija Kulturne miniature gledalcem z dokumentarnim pristopom prikaže kratke zgodbe iz zgodovine Ljubljane ter da je kljub temu, da nima rednega predvajalnega termina doživela dobre odzive.

Pojasnilo o uporabljenih posnetkih pa je pripravil režiser serije **Jaka Šuligoj**:

»Res je, da je v Miniaturi Slovenska Lizbona uporabljen material iz različnih zgodovinskih obdobji. Fotografije različnih avtorjev iz let 1895 in 1896 – na katerih so posledice potresa, video material iz leta 2018 – na katerem je moderna Ljubljana, ter filmski material iz leta 1952, na katerem je obnova takratne Titove ceste (minutaže: 00:06 – 00:14, 00:42 – 00:47, 02:00 – 02:24). Skozi celotno oddajo bralec besedila orisuje čas in dogodke iz leta 1895 in po njem, prebira natančno preverjena zgodovinska dejstva in gledalcem na ta način prenaša delčke preteklega obdobja. Trudimo se, da se slika gledalca dotakne tako tako z dejstvi kot z emotivno platjo pripovedi.

Vaše zgodovinsko znanje je glede na jasno razdelano pritožbo vsekakor dobro in zato veste, da filmskih posnetkov iz Ljubljane v letu 1895 ni. Televizija pa je v svojem bistvu medij gibajoče slike in če si želimo odstirati teme iz obdobji pred izumom filmskega traku, smo se primorani zateči k materialom novejših datacij.

Vsekakor namen uporabe mlajšega materiala ni bil zgodovinsko pretentati gledalca ali mu potvoriti dejstva, pač pa pripomoči k boljši ilustraciji dogajanja in duha časa. Tovrsten televizijski izdelek je nemogoče gledati zgolj kot suhoparen zgodovinski citat, temveč kot pripovedno celoto. Ta pa ne more posredovati le dejstev, ampak je le te potrebno smiselno nadgraditi kot zaporedje dejavnosti, ki so v Ljubljani sledile potresu 1895.«

Gledalec se je zahvalil za »celovito, razumljivo in sprejemljivo« pojasnilo in dodal:

»Ostaja drobna pripomba, morda bi v odjavni špici bilo dobro navesti obdobja in vire, iz katerih je bilo uporabljeno gradivo. Tudi v naslednjih miniaturoh boste zelo verjetno uporabljali gradivo iz različnih časovnih obdobjih, ne le iz tistega, na katerega se osredotoča naslovno sporočilo. Morda tega nisem opazil, v tem primeru se opravičujem. Še enkrat hvala za pojasnilo, najboljše želje za skrbno dokumentirane naslednje miniaturo, format in pristop sta vsekakor privlačna, vsebina pa dragocen presek zadevnega obdobja.«

Odgovorna urednica **Živa Emeršič** je pojasnila, da so viri praviloma navedeni, v kratkem formatu, kot so Miniature, pa skušajo špico čim bolj skrajšati.

Varuhinja je v odgovoru pritožniku izrazila upanje, da bodo v uredništvu sporočilo gledalca razumeli tudi kot opomnik, da je informacije o viru posnetkov dobro navesti tako, da jih gledalci opazijo oz. ne spregledajo.

Pogrešamo jutranje risanke!

Dve gledalki sta se pritožili, ker v jutranjih urah na TV Slovenija ni otroškega programa oziroma risank. Te tembolj pogrešajo, ker je poletje in so otroci doma.

»Zanima me zakaj je bil omenjeni program ukinjen? Kot plačnica rtv naročnine, bi želela da se program vrne, namreč sedaj v času počitnic bi pa res lahko poskrbeli tudi za najmlajše gledalce.

Popoldanski programi za otroke so čisto brez veze saj so takrat otroci zunaj na svežem zraku.

V kolikor se program za otroke ne vrne bom zahtevala znižanje rtv prispevka, saj ne omogoča vsebin ki bi jih želela, ker zakaj bi potem plačevala nekaj kar ne morem uporabljati oziroma mi ni nudeno.« (T. P. T.)

»Zakaj ni na programih TV SLO1 in TV SLO2 nobenih programov, ko so počitnice, ni ne risank in ne filmov, so same neke dolgočasnosti, bi bili zelo veseli, če bi to spremenili in na otroke gledali.« (M. Z. telefonsko – povzetek pogovora)

Natalija Gorščak, direktorica TV Slovenija:

»RTV-prispevka ne plačujete le za Televizijo Slovenija (TV SLO 1,2,3), temveč tudi za dva regionalna TV-programa (TV MB IN TV KP/CA), osem radijskih programov, multimedijski center, glasbene sestave (zbor, simfonični orkester in big band), založbo kakovostne glasbe in oddajnike in zveze, od vaših 12,75€ je televiziji namenjena dobra tretjina sredstev. Proračun televizije Slovenije se je realno, podobno kot proračun celotne RTV SLO, nično skrčil, tako da smo z letošnjim letom morali opustiti nekatere vsebine. Največ vsebin smo opustili v programu plus, razvedrilnem in športnem programu, namesto jutranjih risank smo postavili pas popoldanskega otroškega in mladinskega programa, vendar se trudimo, da bi risanke v dopoldanskem času čimprej ponovno vrnili na male ekrane.«

Pisarna **varuhinje**:

»Varuhinja je januarja prejela več pritožb zaradi te programske spremembe. Takrat je vodstvo ustno in pisno pozvala, naj poskusijo najti rešitev, saj se je s krčenjem televizijskega programa težko sprijazniti. V času poletnih počitnic, ko je pred televizorji več otrok, se ukinitvev risank še bolj pozna. Čeprav varuhinja nima neposrednih pristojnosti za oblikovanje sheme radijskih in televizijskih programov in še posebej ne za poslovanje Zavoda in lahko v tem primeru deluje le kot angažirana posrednica med občinstvom in pristojnimi na RTV Slovenija, bo vodstvo znova opozorila, da je prejela pritožbe gledalcev, ki so s poletno televizijsko shemo (ponovitve, nič dopoldanskega počitniškega programa za otroke) izrazito nezadovoljni.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Komu je bil namenjen film: otrokom ali odraslim?

Gledalec **M. Š.** je varuhinji v vednost posredoval mnenje, da oddaja Človekov najboljši prijatelj (TV SLO 1, 8. 7. 2019), ni bila predvajana ob primernem času; po njegovem mnenju bi prej sodila v programski pas, ki je namenjen otrokom.

»Ko človek misli, da je (na TV SLO) doživel/videl/slišal že vse kar je možno, dobi servirano oddajo za manjše otroke v terminu 21:00 na običajen delovni dan.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Vanje Vardjana**:

»Hvala za vaše osebno mnenje glede oddaje Človekov najboljši prijatelj. Oddajo o kateri podajate mnenje, si je po podatkih našega programskega kontrolinga ogledalo 114 tisoč 300 gledalcev, od tega jih je bilo 111 tisoč starejših od 15 let. Menim, da gre za dovolj zgovoren podatek o tem ali sta oddaja in ton pripovedovalca primerna zgolj za otroke ali tudi za starejše gledalce.«

Joker: prevod kulturnega stavka

Gledalec **F. G.** je opozorila na napako v kvizu Joker, ki jo je v ponovitvi gledal 10. 7. 2019 na TV SLO1.

»Zdaj pa napaka v oddaji Joker kjer se navaja, da je drugi Armstrong ob pristanku na Luni dejal Da je to majhen korak za človeka in velik korak za človeštvo..pravilno je SKOK za človeštvo. Čudno, da tega Mario ni opazil, saj ga imamo za zelo razgledanega in načitanega človeka.«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa **Vanja Vardjan** je odgovoril:

»Voditelj Mario Galunič je med oddajo prebral vsebino glede vprašanje in odgovora, ki so je pripravili sestavljalci in verjel, da povedano ustreza resnici. Ker bi bilo očitno bolje reči skok, kot korak ('leap') za človeštvo, se opravičuje, a se tega v oddaji za nazaj ne da popraviti, pa tudi v zavesti ljudi je omenjeni citat očitno močno zapisan z neustrezno besedo. G. Galunič sporoča, da se je naučil nekaj novega, kar si bo gotovo zapomnil.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Dirka po Franciji: pohvala, prošnja in zakaj ni ponovitev?

Več odzivov se je nanašalo na prenose Dirke po Franciji (med 6. in 28. 7. 2019 na TV SLO2) oz. na ponovitve dirke.

Gledalka **M. K.**, ki je gledala vse etape, je telefonsko pohvalila komentatorja Tomaža Kovšco in Martina Hvastijo, za katera je dejala, da sta bila odlična.

Gledalec **F. G.** pa je imel za komentatorja prošnjo po pogostejših omembah slovenskih tekmovalcev in kolesarskih ekip:

»Prav tako bi bilo tudi super, če bi komentator v samih prenosih pogosteje, ko omeni kakšnega kolesarja, povedal tudi iz katere ekipe je. Pa tudi pogosteje naj se prosim omeni kako gre našim tekmovalcem.«

Odziva sta bila posredovana Športnemu programu.

Dva gledalca pa sta spraševala, zakaj ni v sporedu napovedanih ponovitev Dirke po Franciji na TV SLO2.

»Zanima me zakaj ni bilo ne v ponedeljek in ne v sredo okoli polnoči ponovitve Kolesarske dirke po Franciji, kot je napisano v naslednjih TV Sporedih: Vikend, Pilot in TV Okno?« (F. G.)

»Zakaj ni ponovitve Dirke po Franciji ponoči oz. zvečer. Prejšnji teden je bilo še v sporedu, da bo, ta teden ne več.« (V. – telefonsko, povzetek pogovora)

Direktorica TV Slovenija, **Natalija Gorščak**, je posredovala sledeče pojasnilo:

»Ponovitev Dirke po Franciji ni bilo zaradi kadrovskih in organizacijskih težav v Uredništvu športnega programa, ki pa jih rešujemo in od 23. 7. 2019 ponovno ponavljamo posnetke Dirke po Franciji.«

Gledalec F. G. je je zahvalil za ponovno umestitev ponovitev na program.

Ženski nogomet in seksizem

Dva odziva sta se nanašala na komentiranje finalne tekme svetovnega nogometnega prvenstva v nogometu za ženske (TV SLO2, 7. 7. 2019). V nekaterih besedah komentatorja prenosa sta gledalki razbrali seksistični podton in podcenjujoč odnos do dosežkov ženske športne ekipe, ki je posebej neprimeren v javnem mediju. Pritožnici sta menili, da je šlo za neprimerne in žaljive opazke, ki jih športni komentatorji ne izrečejo, ko spremljajo tekme moških ekip.

»Nisem si zapomnila imena novinarja, ki je komentiral, so mi pa definitivno ostale v neprijetnem spominu nekatere njegove besede, predvsem ko je ob zaključku prenosa pripomnil, da "ženski nogomet pridobiva na veljavi in pa vse lažje ga je gledati". Omenil je tudi, da se nizozemskim nogometašicam obeta svetla prihodnost, "če bodo ostale prijateljice".

Kar pogosto spremljam tudi moški nogomet in podobnih izjav nisem tam nikoli zasledila – s takšnim diskurzom se seveda ohranjajo spolni stereotipi o ženskah, ki so prej rivalke kot prijateljice, ki se z lahkoto skregajo in ki jih je očitno (bilo) težko gledati med igro nogometa.

Kot gledalka sem med nedeljskim komentiranjem začutila ta podtekst, podton, s katerim je komentator impliciral vse to in več, nekakšen verbalni pomežik ženskemu nogometu, ki ga očitno ne jemlje enako resno kot moškega – na primer: o zvezdnici ameriške ekipe Megan Rapinoe je težko povedal karkoli zanimivega, medtem ko sem glede na pretekle izkušnje prepričana, da bi bil za nogometnega zvezdnika istega kalibra ali celo bistveno manjšega sposoben iz rokava potegniti marsikatero zanimivost.

Verjamem, da na nacionalni televiziji ni prostora za implicitni ali eksplicitni seksizem ter da se mora do tega uveljavljati ničelna toleranca in zagotavljati vzgled. Tako bomo med drugim dosegle_i prihodnost enakih priložnosti in obravnave.« (A. A. Z.)

»Kot gledalko me je izrazito zmotila dikcija, da je pred nizozemsko reprezentanco (ki se je uvrstila na drugo mesto) svetla prihodnost, "če bodo ostale prijateljice". Nikoli doslej še nisem slišala, da bi kdo v primeru nogometašev operiral s podobnimi izrazi, da morajo fantje torej ostati prijatelji. Vem, gospa Todorovski, da vam ni treba dodatno pojasnjevati, v čem je problem ter kakšen podton je zaznati v takšnih izjavah.

Komentator je ob koncu prvenstva nekoliko vzneseno tudi povedal, da "ženski nogomet pridobiva na veljavi in pa vse lažje ga je gledati".

Tudi v tej točki, upam, mi ni treba pojasnjevati, kako izjemno žaljive so te besede.« (A. V.)

Pojasnilo glede izrečenih komentarjev v prenosu finalne tekme je posredoval komentator prenosa **Urban Laurenčič**:

»V komentiranju ne samo finala 7. 7., temveč tudi ostalih tekem ženskega SP v nogometu, sem se v veliki meri osredotočil le na pozitivne stvari. Pohvalil sem dobre poteze in ostalo, zelo malo pa grajal napake. Vse v želji, da bi ženski nogomet zasijal v lepi luči. Zato tudi končna ocena, da dekleta napredujejo in je njihov nogomet lažje gledati kot v preteklosti. Ker napredujejo in se igra izboljšuje. Posledično je predstava boljša. Če sem koga užalil, to ni bil moj namen.

Pri Nizozemkah pa sem v dneh pred polfinalom in finalom na najrazličnejših platformah bral o velikem prijateljstvu znotraj ekipe. Kako se dobro razumejo, spoštujejo... Zato je logično, da lahko uspehe dosegaajo le, če bo tak timski duh prisoten tudi v prihodnje. Če bo prišlo do razdora v odnosih znotraj ekipe, bodo tudi rezultati šli navzdol. Za katerikoli ekipni šport povsem logično. Pri ženskah in pri moških.«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel** je dodal, da so tisti, ki redno spremljajo šport, po njegovem mnenju lahko razumeli, kaj je reporter hotel povedati, in da bi tudi sam podobno razložil izrečene besede. Ne glede na to sta se s komentatorjem pogovorila o vsebini pritožb: »Opozoril sem ga, naj bo prihodnjič v izogib tovrstnim kritikam pazljiv, saj nekateri take in podobne komentarje razumejo tako, kot je zapisno v pritožbah.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da sta komentator in urednik ustrezno pojasnila vsebino izrečenega.

Menim, da pri komentiranju športnega dogajanja ni nič neobičajnega, če reporter omeni in analizira tudi notranje odnose v ekipah, ki so včasih tako vzorni, da privedejo do neslutnih presežkov, spet drugič pa onemogočajo športne uspehe. Že v slovenski športni zgodovini je kar nekaj tovrstnih primerov, ne glede na spol (pri ekipnih športih npr. prijateljski odnosi in triumf košarkarjev na EP ali pa spori, zmerjanja in solze v nogometni reprezentanci na SP 2002, pri posamičnih pa primeri vzornih ali skrhanih odnosov med športnikom/športnico in trenerjem/trenerko). Ni mogoče trditi, da je v tem primeru komentator ravnal drugače.

Menim tudi, da je sestavni del športnega komentiranja opisi tudi navajanje vtisov in strokovnih ocen o videzu in poteku tekem – opisi igre kot lepe/grde/nezanimive/slabe/brez domišljije zagotovo nimajo apriornega spolnega podtona.

Strinjam pa se, da bi bilo narobe in v nasprotju s programskimi standardi, če bi se skozi športne prenose utrjevalo diskriminatorne poglede na posameznike ali skupine ljudi ter kakršno koli vrsto neenakosti, predsodkov in stereotipov, tudi spolnih.

Menim, da v konkretnem primeru ne moremo govoriti o takšnem ravnanju.

Dodajam, da javni medij ni prezrl niti pomembnih in zanimivih družbenih informacij »z roba igrišča«, ki so v primeru svetovnega nogometnega prvenstva za ženske bistveno presegle športni vidik. V mislih imam prizadevanja nogometašic proti seksizmu, nespoštovanju

različnosti in svobodnih izbir, podcenjevanju ženskega nogometa ter različni obravnavi in plačilu ženskih in moških ekip.

S pomočjo pristojnih urednikov **Manice J. Ambrožič**, **Gregorja Peternela** (TV Slovenija), **Kaje Jakopič** (MMC) in **Boštjana Reberšaka** (Val 202) sem se seznanila z obsegom in vsebino poročanja v tem širšem družbenem kontekstu. Navajam nekaj izstopajočih prispevkov, objavljenih med svetovnih prvenstvom in po njem:

- prispevek K. S. (po tujih virih) z naslovom Zvezdnica nogometne reprezentance ZDA v sporu s Trumpom (MMC, 7. 7.),
- prispevek Leona Andrejke o zahtevah nogometašic za enako plačilo (Odmevi, TV Slovenija, 9. 7.),
- prispevek Edvarda Žitnika o sprejemu ameriških nogometašic v New Yorku (Prvi dnevnik, TV Slovenija, 11. 7.),
- prispevek Aljaža Golčarja o ženskem nogometu in seksizmu (Športna zgodba, Val 202, 12. 6.).

Menim, da občinstvo upravičeno pričakuje, da bo javni medij pomembna družbena dogajanja s področja enakosti med spoloma odgovorno obravnaval tudi v prihodnje in v vseh družbenih kontekstih, ne le ob robu dogodkov, kakršno je bilo svetovno nogometno prvenstvo. Če bi bilo potrebno, bom kot varuhinja na to opozorila pristojna uredništva.«

Zakaj ni prenosov tekmovanj slovenskih ekipnih športov?

Varuhinja je v vednost prejela kritiko gledalca **M. D.**, ki meni, da javna televizija ne prenaša dovolj športnih tekem, v katerih nastopajo slovenske ekipe, ob tem pa kritiziral televizijski program s ponovitvami in oglesi ter vprašal, zakaj se je prenehalo predvajati program Kanala A.

»Žalostno oz. sramotno je da prenašate tekme na **drugem programu RTV Slovenija**, ko igrajo ekipe med klubi predvsem nogomet, kjer igrajo tuje države, ko pa igra **Slovenija** bodisi evropsko prvenstvo v ženski košarki, bodisi sedaj ko igra moška ekipa Slovenije odbojko kvalifikacijski turnir za ligo narodov v Stožicah, pa **NI** prenosa !

Zato zahtevam, ker na prvem in drugem programu RTV Slovenija niso drugega kot ponovitve, bodisi kvizi in razne nanizanke iz pred 20-ih let, filmi pa *črno-beli* v teh sodobnih tehnoloških časih, da mi omogočite ogled brez plačevanja RTV prispevka ali pa izboljšajte odnos do potrošnikov !!!«

Gledalcu je odgovoril **Gregor Peternel**, odgovorni urednik Športnega programa:

»Športni program TV Slovenija je v prve pol leta predvajal več kot 41.000 ur programa. Sledimo svojim kriterijem in soustvarjamo pogoje za razvoj slovenskega športa, zato se pri pridobivanju televizijskih pravic odločamo za tekmovanja na katerih nastopajo slovenski športniki in vrhunske mednarodne dogodke, upoštevamo pa tudi želje gledalcev. Na področju športa imamo konkurenco, ki sledi svojim strategijam in če je za določeno tekmovanje pripravljena plačati več kot zmoremo mi, potem seveda ostanemo brez pravic za predvajanje programa s tega tekmovanja. Vendar pa nobena druga televizija ne predvaja toliko slovenskega športa kot TV Slovenija, niti približno toliko.

Tekme slovenske reprezentance na evropskem prvenstvu za dekleta ste lahko spremljali na Kanalu A. Ta še vedno oddaja svoj program, a nikoli ni bil v lastni RTV Slovenija. Nismo ga ukinili.

Seveda bi si želeli, da bi to tekmovanje in tudi kvalifikacijski turnir za odbojgarsko ligo narodov v Stožicah neposredno prenašali na TV Slovenija, a proračun Športnega programa vsega ne prenese. Se pa trudimo k čim bolj raznolikemu programu, ki bi zadovoljil čim večje število gledalcev. Zato vas prosim za razumevanje, ko tekem slovenskih reprezentance ni na našem programu v neposrednih prenosih. Jih pa redno spremljamo v naši športno informativnih oddajah.«

Gledalec **M. D.** se je **varuhinji** pritožil, da ni prejel informacij, ki jih je pričakoval, ampak »nesramen« odgovor.

Varuhinja mu je posredovala daljše splošno pojasnilo o obsegu programa in RTV-prispevku, a gledalec s pojasnilom ni bil zadovoljen:

»Še vedno ne vidim smisla plačevanja rtv prispevka, če si lahko izbiram ponudnike oz. komercialne televizije, vendar do sedaj je možno spremljanje z doplačilom ponudnika (npr. kabelska tv, Telemach,..) in še dodatno plačevanje omenjenega rtv prispevka !«

Nič o zlati medalji mlade atletinje!

Gledalec **S. Š.** se je pritožil, ker so programi RTV Slovenija prezrli dosežek slovenske atletinje Klare Lukan na evropskem prvenstvu za mladince in mladinke do 20 let (21. 7. 2019).

»Prosim vas, da objavljate rezultate mladih atletov in drugih naših mladih športnikov, ker nas bolj zanimajo kot rezultati ameriških športov. Naša mlada atletinja je dobila zlato medaljo na 5000 m, pa niste nikjer niti omenili.«

Iz **Športnega programa na TV Slovenija** so potrdili, da novice niso uvrstili v dnevno poročanje, napovedali pa so, da bodo pripravili poseben prispevek o atletinji. Napoved so uresničili; prispevek je bil objavljen 31. julija v Športu po Dnevniku.

Pisarna varuhinje je preverila, kako so dogodek pospremili na Radiu Slovenija (odgovor na str. 23) in na MMC (odgovor na str. 25).

Varuhinja ponavlja priporočilo uredništvom, naj skušajo čim več pozornosti posvetiti vsem izstopajočim dosežkom slovenskih športnikov, četudi gre za športe, discipline, kategorije ali tekmovanja, ki običajno niso v središču pozornosti najširše športne javnosti. Zlasti bi bilo neupravičeno, če bi se takšne novice prezrle ali le formalistično omenile na spletu (MMC).

V. PROGRAM PLUS

Zakaj ni jutranjega programa v živo?

Dva gledalca (po telefonu **E. K.**) sta vprašala, zakaj poleti oddaje Dobro jutro (v živo) ni na sporedu.

“Ko oni počivajo, delajo domala vsi jtrranji programi povsem normalno in sicer v času počitnic delajo vsi v naši regiji HRT, RTS, Happy tv, ORF, CRG...in vse privatne nemške TV imajo preko počitnic jutranji program.« (**I. Š.**)

Rok Smolej, odgovorni urednik, Program plus:

»Ustvarjanje 4-urnega dnevnega živega jutranjega programa, kot ga ustvarjamo na Televiziji Slovenija, je vsebinsko in produkcijsko zahteven projekt, ki je seveda povezan tudi z določenimi finančnimi sredstvi. Vsebinsko program ustvarja izjemno majhna ekipa ustvarjalcev.

Poskusno smo v letu 2015 že pripravljali tudi poletni jutranji program v živo, a se je takrat izkazalo, da je v poletnih mesecih pred ekrani precej manj gledalcev in pravzaprav ni bilo bistvene razlike med gledanostjo izborov in živega programa. Poletni izbori so namenjeni tudi gledalcem, ki med sezono jutranjega programa ne morejo spremljati, pa jih takšne vsebine zanimajo.

Krivična je opazka gledalca, da ustvarjalci, ko oddaje ni na sporedu, »počivajo«; res je, da edino poleti lahko izkoristijo dopust, ki jim pripada, saj je med sezono tempo dnevnega živega programa zelo intenziven, hkrati pa takoj po koncu aktualne sezone že potekajo priprave na novo sezono, ker gledalcem v vsaki sezoni želimo ponuditi kaj novega, sodelavci pa se vključijo tudi v ustvarjanje Poletne scene.

Glede na pobude gledalcev bomo v predlog programske produkcijskega načrta za leto 2020 vključili tudi poletni jutranji živi program, ali bo takšen predlog sprejet, pa ni odvisno od vsebinskih ustvarjalcev programa, ampak tudi od programskih prioritete (prihodnje leto bodo v poletnih mesecih na sporedu tudi olimpijske igre), razpoložljivih produkcijskih kapacitet in nenazadnje finančnega razreza sredstev po uredništvih.«

VI. SPLOŠNO

Dokumentarec predvajan z enourno zamudo

Gledalec **G. Z.** se je pritožil zaradi spremembe v sporedu TV SLO2, 3. 7. 2019, zaradi katere je bil dokumentarni film Strah ostaja predvajan skoraj uro kasneje, kot je bilo načrtovano.

»Gledalci smo navajeni, da Televizija Slovenija zamuja. Toda včerajšnjih več kot 50 minut zamude, preden ste na drugem programu predvajali kakovostno oddajo o taboriščih (Strah ostane), presega meje dobrega okusa in vljudnosti.

Razumemo, da športna in druga uredništva ne znajo predvideti poteka tekem in podaljškov. Toda shema urnikov in napovedi bi to morala upoštevati. Vsaj skušali bi lahko, s skrajšanjem reklamnih blokov, ujeti ali nadomestiti nekaj zamude. Posebej, ker predvajate reklame, v katerih nastopajo otroci in še z besedili, v katerih ne znajo uporabljati dvojine. Ljudje ne moremo čakati do polnoči, ker imamo zjutraj službe. Predhodno snemanje oddaj za kasnejše predvajanje pa ni mogoče, kadar so zamude praktično daljše od oddaj samih (55 minut). Pritožb seveda ne bo veliko, saj so žrtve taborišč večinoma že umrle, njihovi svojci pa vljudno molčijo.

Prosim, da poskrbite za opravičilo gledalcem, dosežete, da bo oddaja ponovljena v razumnem okviru in ne odrinjena za reklame, žrebanje sreč in nogometno tekmo.«

Mihaela Vrbec, vodja predvajanja programov, je podala naslednjo informacijo:

»Gledalec se upravičeno pritožuje, saj smo planiran ponovitven dokumentarni film dejansko predvajali s 55-minutno zamudo. Razlog: podaljški po neodločeni nogometni tekmi.

Zagotovila je, da so ravnali v skladu s protokolom in so spremembe v spletnem sporedu in na teletekstu zapisali takoj, ko je bilo jasno, da bodo za dokončanje tekme potrebni podaljški.

Iz odgovora **varuhinje**:

»Vašo nejevoljo razumem in se tudi sama pridružujem kritikam zaradi ad hoc sprememb sporeda.

Ob tem pa moram vendarle podati še pojasnilo glede zasnove drugega programa TV SLO, ki je zaradi prenosov športnih dogodkov in njihove nepredvidljivosti (prekinitve, zamude ali podaljšanja zaradi vremena, poškodb, izrednih dogodkov ali podaljškov) najbolj nehvaležen za načrtovanje. Pri športnih dogodkih je malo možnosti za prilagoditve tudi zato, ker veljajo stroga pravila glede predvajanja: pravice ne dopuščajo krajšanja (npr. podaljškov) ali objavljanja obvestil, ki niso povezana s športnim dogodkom (npr. obvestil o programskih spremembah). Zaradi športa velja na TV SLO2 gibljiva shema, ki velikokrat pripelje do takšnih zamikov. Zaradi pogodbenih obveznosti pa tudi ni mogoče kar tako umikati že načrtovana predvajanja oglasnih sporočil ali drugih plačanih vsebin (Loto). Zato se na tem programu praviloma predvajajo ponovitve oddaj, le redko in čisto izjemoma gre za prvo predvajanje. Tudi oddaja, ki ste jo čakali, je bila ponovljena. Gre namreč za dokumentarni film iz leta 2015, ki je bil na TV Slovenija že večkrat predvajan. Upam, da ga je doslej videlo veliko gledalcev.

Za gledalce s časovnim zamikom ali dostopom do interneta tudi tokrat ni bilo nič izgubljenega, saj si lahko oddajo pogledajo za nazaj ali v spletnem arhivu vidim, da ima že prek 700 spletnih ogledov). Nobene možnosti za to pa nimajo gledalci, običajno starejši, ki nimajo modernih komunikacijskih možnosti, jih ne znajo uporabljati ali pa imajo le anteno za prizemno omrežje. Prav njih imam največkrat v mislih, ko protestiram zaradi netočnosti v sporedih, ad hoc sprememb, obsežnih prodajnih oken (TV prodaja), oglasov in nasploh ponovitev, saj nimajo možnosti izbire.

Vodstvu bom predlagala, naj film še enkrat ponovijo (če do dopuščajo avtorske in druge pravice) ter ponovitev ustrezno oglašujejo.

Za neprijetnost, ki je posledica objektivnih okoliščin (podaljšane nogometne tekme), se vam iskreno opravičujem.«

Gledalec je v odgovoru na odgovor menil, da pristojni niso pravilno načrtovali programa:

»Razumem, da je šlo za podaljške nogometne tekme. Športno uredništvo bi lahko vsaj v okvirnem času predvidevalo, da je kakšen podaljšek možen in bi tako že vnaprej opozorili na možne premike oddaj. Z nekaj prilagoditvami bi lahko v shemi še drugače predvajali reklame in s tem dodatno omilili zamude.«

Po programu si res ni mogoče naravnati ure!

Gledalka **D. M.** je opozorila na zamude pri predvajanju vsebin na Televiziji Slovenija.

»Zanima me, kdaj si bom lahko po vašem napovedniku oddaj naravnala uro. Večina vaših oddaj se ne začne ob napovedanem času. Oglejte si točnost avstrijske televizije in se po njej zgledujte. Ker ste pljačljiva televizije pričakujem korekten odnos do gledalcev.«

Iz načelnega pojasnila pisarne **varuhinje**:

»Do zamud pri predvajanju programov lahko pride zaradi različnih razlogov in tudi objektivnih okoliščin, na katere RTV Slovenija nima vpliva.

Načelno lahko pojasnimo, da ima vsak nacionalni program TV SLO (TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3) drugačno zasnovo. Tako je denimo na TV SLO 2 poudarek na športu, kar je še posebej zahtevno za načrtovanje sporeda, saj prihaja pri prenosu športnih dogodkov pogosto do prekinitev, podaljškov ali drugih nepredvidenih okoliščin, ki vplivajo na dolžino samega prenosa. Na TV SLO 2 je zato v veljavi gibljiva programska shema. Ob tem dodajamo še, da lahko do manjših zamud pri predvajanju programa pride zaradi razlike med načrtovanim in realiziranim številom oglasov, vedno pa se termini predvajanja na televiziji »zaokrožujejo« navzdol, da gledalci ne zamudijo programske vsebine, ki so jo želeli videti. Verjetno se strinjate, da je manj moteče, če denimo film glede na spored malo zamuja, kot da se prične prej.

V upanju, da bo za vas koristna, dodajamo še informacijo glede ažurnosti sporedov. Najbolj ažuren spored lahko najdete na MMC RTV SLO in teletekstu, saj se tam sproti prilagaja, medtem ko časopisi podatke dobivajo vnaprej. Ob morebitnih nepredvidenih spremembah se lahko zgodi, da časopisni spored ne vsebuje popravkov. Prav tako podatke o sporedu vnaprej dobivajo operaterji, ki so komercialne družbe, zato RTV Slovenija na spored, ki ga objavijo, nima vpliva.«

Kako in koliko o različnih praznikih?

Gledalec **J. R.** je menil, da bi morali v programih RTV Slovenija katoliški praznik binkošti obravnavati enako kot druge praznike. Ko je spremljal TV-oddaje 9. junija, je bil razočaran, saj je bil praznik omenjen le v Poročilih ob petih.

»Narobe je to, da pri binkoštnem prazniku ni že v samem začetku teh oddaj izpostavljeno, da gre za praznik v Sloveniji, kakor je to običajno za vse druge praznike, ki so zakonsko opredeljeni (izvzeti so tisti, ki niso dela prosti dnevi in jih običajno na TV Slovenija ne izpostavljajo kot prvo novico dneva - kar morda tudi ni najbolj prav!?). K temu seveda sodi tudi prispevek o dogajanju v Sloveniji (npr. praznične maše po stolnicah in na nekaterih romarskih krajih, kjer so že dolgo v navadi; morda kakšen prispevek o slovesnosti birme v kateri od župnij, ker je delitev tega zakramenta povezana z vsebino binkoštnega praznika; tudi kakšni ljudski običaji so še živi ali pa se oživljajo...). Zagotovo k prazničnemu programu sodi tudi kakšna posebna oddaja duhovne vsebine, kakor je to redno pri drugih praznikih.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da ste načeli zanimivo vprašanje ločevanja med državnimi in cerkvenimi (krščanskimi) prazniki oz. med državnimi prazniki in dela prostimi dnevi. Binkošti so po zakonu dela prosti dan, niso pa državni praznik. Imamo pa državne praznike, ki niso dela prosti dnevi (http://www.vlada.si/o_sloveniji/politichni_sistem/prazniki/). Ne spomnim se oddaj, ki bi se začele s poročanjem o tem, da je ta dan – dan Rudolfa Maistra ali dan Primoža Trubarja. Pa čeprav gre za državna praznika. Prejela sem tudi že opozorila, da je bil državni praznik dan upora proti okupatorju v oddajah RTV Slovenija komajda omenjen, da je bilo v oddajah zelo malo informacij o državnem prazniku dela (če praznikov združitve prekmurskih Slovencev in vrnitve Primorske k matični domovini niti ne omenjam). Pritožniki v takšnih

primerih izražajo mnenje, da gre za izrazito asimetrijo s krščanskimi prazniki – npr. veliko nočjo, ki ni državni praznik, kljub temu pa z informativnimi in drugimi vsebinami močno zaznamuje programe javnega medija.

Koliko je v poročanju o praznikih/dela prostih dnevih ravno prav (in koliko preveč ali premalo), težko sodim. O tem imamo gledalci, poslušalci in bralci zelo različne predstave. To velja tudi za prenose bogoslužij. Pred dnevi sem na primer v enem od slovenskih časnikov prebrala pismo bralke, ki je prepričana, da je prenosov maš preveč in da javna RTV z njimi neupravičeno pretirava.

V vašem sporočilu omenjate le TV Slovenija. Zato sem pristojna televizijska urednika – za informativne in verske vsebine – še enkrat vprašala, kako sta poskrbela za obeležitev binškošnih praznikov.

Urednik uredništva verskih oddaj **Vid Stanovnik** je odgovoril: »Ob binškošnem prazniku smo v UVO/TVS neposredno prenašali praznično mašo iz župnije Podbrdo. Praznične vsebine smo vključili tudi v oddaji Duhovni utrip in Obzorja duha. Oddaje so bile predvajane: Duhovni utrip, sobota, 8.6. ob 17.20; Prenos praznične maše, nedelja, 9.6. ob 10.00; Obzorja duha, nedelja, 9.6. ob 11.25. TV Slovenija vsako prvo nedeljo prenaša mašo iz Slovenije ali zamejstva. Na binškošni praznik (druga nedelja v mesecu) pa je bil na sporedu poseben, praznični prenos bogoslužja.«.

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** pa je zapisala: »Krščanski praznik binškošt, ki je v Sloveniji dela prost dan, smo zaznamovali v dveh naših oddajah. V Prvem dnevniku smo 9. junija, smo na praznični dan objavili vest, v Poročilih ob 17h pa prispevek, ki ga je v Rimu pripravil naš dopisnik Janko Petrovec.««

Gledalec se je zahvalil za izčrpen odgovor.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Pokojninski razredi – zakaj jih ne pojasnite?

Poslušalca **B. Z.** je zmotilo, ker v radijskem poročanju o upokojskem regresu (Druga jutranja kronika, 31. 7. 2019) niso bili natančno pojasnjeni pokojninski razredi.

»Poročali ste koliko bodo dobili dodatka upokojenci z najnižjo pokojnino, upokojenci vmes in upokojenci z »najvišjo« pokojnino. Sam sem upokojenec, ki imam pokojnino okrog 900 evrov in bom dobil enak dodatek kot upokojenci, ki imajo več in tudi preko 2000 evrov. Po vašem poročanju torej spadam v razred z najvišjo pokojnino. Res, da pri tem določanju razredov vi nimate nič, vendar bi lahko poročali objektivneje in bi lahko povedali tudi razpone višin pokojnin. Zadnji razred se začne pri 810 evrih in se ne konča. Ali se vam zdi to pravično? Prav zaradi tega prosim, da poročate bolj objektivno.«

Odziv **Izidorja Grošlja** iz uredništva radijskih dnevnoinformativnih oddaj:

»To ni bil prispevek o tem, kolikšne so pokojnine v Sloveniji in posledično, kakšen je razpon prejemnikov najvišje, pač pa zgolj informacija o regresu, kjer smo omenili najnižji in najvišji

regres in potem zadevo pojasnili z direktorico. Menim, da bi zadevo težko predstavili podrobneje, saj je to informativna oddaja, ki ima svoje zakonitosti. Upokojska problematika vključno z višino pokojnin pa je sicer pogosto tema v naših programih, tako v Studiu ob 17ih kot v jutranjem Svetovalnem servisu, kjer lahko tematiko razložimo podrobneje.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Če ste istega dne poslušali tudi oddajo Dogodki in odmevi ob 15.30, ste zagotovo opazili, da se je novinarka Urška Valjavec v poročanju o upokojskem regresu posebej lotila vprašanja plačnih razredov in na sploh pravičnosti zneska in datuma izplačil. Morda je k takšnemu pristopu nekoliko prispevalo tudi vaše sporočilo. Vsekakor pa novinarji v različnih oddajah v fokus postavijo različne vidike, saj je v minuti in pol, kar je povprečna dolžina radijskega prispevka, nemogoče omeniti vse.

Po drugi strani pa se novice v različnih oddajah in navsezadnje tudi medijih RTV Slovenija dopolnjujejo: novica na teletekstu je običajno najbolj skromna, veliko več je mogoče objaviti v spletni novici, potem pa so tu še radijske in televizijske studijske oddaje, kjer se podrobnosti pojasnijo in analizirajo z gosti. Včasih so odprti tudi telefoni.«

II. VAL 202

Nič o zlati medalji mlade atletinje! (II.)

Glede pritožbe **S. Š.**, da je RTV Slovenija prezrla dosežek slovenske atletinje na evropskem prvenstvu za mladince in mladinke do 20 let (21. 7. 2019), je pisarna varuhinje preverila, ali so športni dosežek zabeležili v radijskih programih.

Iz športnega uredništva Radia Slovenija so sporočili, da so na Valu 202 veliko poročali o športničinem dosežku, in sicer v Nedeljskem športnem popoldnevu 21. julija in v informativnih oddajah 21. julija. S športnico so, po zagotovilih uredništva, pripravili in predvajali tudi obširen pogovor.

Odgovor Športnega programa TV SLO in **priporočilo varuhinje** sta objavljena na str. 18, informacija o poročanju na MMC je na str. 25.

III. RADIO SI

Novinarsko javljanje ali oglas?

Varuhinja je na lastno pobudo problematizirala oglasno vsebino v obliki novinarskega javljanja. V pogovoru v dopoldanskih urah 13. 7. 2019 je bila promovirana turistična destinacija, zvočne ločnice, da gre za radijski oglas, varuhinja ni slišala.

Varuhinja je prosila za pojasnilo in ukrepanje, da bi se preprečila ponovitev in nadaljnje prikrito oglaševanje oz. takšno podajanje oglasnega sporočila, ki lahko poslušalca zavedel, da gre za novinarsko vsebino.

Odgovorni urednik **Darko Pukl** je pojasnil, da gre za promocijski projekt z naslovom Slovensko najkopališče:

»Absolutno pa ne gre za nobeno prikrito oglaševanje, saj so sobotna javljanja (2x3 min) tudi označena z našo zvočno oglasno ločnico pred vsako tovrstno vsebino. Popolnoma enako kot pred vsemi rednimi oglasnimi bloki.

Preveril sem omenjeno vsebino dne 13.7. in ugotovil, da je pred prvim 3 min sklopom zvočna oglasna ločnica pravilno umeščena, pred drugim delom pa je žal tonski tehnik ni umestil, ker je imel paniko z nujno prometno intervencijo in je sprožil zvočno ločnico za prometno intervencijo. Kar pa seveda ne upravičuje naše napake, ki je bila storjena. Na to bom naše sodelavce posebej opozoril, da se v prihodnje ne sme zgoditi.«

Varuhinja je sprejela pojasnilo, da je šlo za napako. V odgovoru odgovornemu uredniku pa je zapisala **mnenje in priporočilo glede oglasov, ki posnemajo novinarsko delo**. Ti lahko še posebej zavajajoči, če oglasne pogovore izpeljejo znani televizijski obrazi ali radijski glasovi, ki sicer nastopajo kot voditelji programskih vsebin.

»Na TV SLO velja vsaj pravilo, da v plačanih oglasnih pogovorih ne sodelujejo voditelji programskih vsebin, za to poiščejo zunanje sodelavce. Menim, da je to prava pot. Če plačano oddajo izpelje nekdo, ki ga občinstvo pozna tudi po delu v rednih in oglasno nekontaminiranih programih, bi bili lahko gledalci zavedeni. To je po mojem mnenju tem bolj pereče v radijskem mediju, saj v času trajanja pogovora praktično ni mogoče razločiti, ali znani voditeljski glas podaja informacijo ali oglas.

Zato vodstvo Radia Slovenija in uredništvu RSi priporočam, da se o izvedbi tovrstnih plačanih oglasnih vsebin temeljito pogovorijo in poskusijo najti takšno rešitev, da bodo poslušalci nedvoumno razločili, kdaj gre za novinarsko, programsko vsebino, in kdaj za plačane oddaje.«

Varuhinja odziv in ustrezno rešitev pričakuje v 2 mesecih.

MMC

I. VSEBINA

Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si

Več uporabnikov je pisalo v zvezi s komentiranjem na spletnem mestu rtvslo.si: nekaj se jih je pritožilo zaradi izbrisa njihovih komentarjev, nekateri pa so opozarjali na domnevno sporne komentarje drugih uporabnikov.

Pritožnikom je **varuhinja** predlagala predvsem neposredno komunikacijo z uredništvom prek e-naslova mmc-uredniki@rtvslo.si, vnovično branje uporabniškega kodeksa ter pogostih vprašanj in odgovorov ter uporabo gumba Prijavi neprimerno vsebino.

V daljših korespondencah je pojasnjevala vlogo moderatorjev v ohranjanju spoštljivega in kulturnega dialoga in zakaj kljub temu, da ker gre za javni medij, v uporabniških komentarjih še ni dovoljeno napisati vsega in brez spoštovanja pravil.

Pritožniki so bili seznanjeni, da varuh ni nadmoderator. V posameznih primerih je v uredništvu preverila, zakaj so bili komentarji odstranjeni ter o tem obvestila uporabnika.

V enem primeru je uporabniku (**IF**) pomagala najti njegov komentar; pojasnila je možnosti nastavitve pri pregledovanju objav, in sicer po času ali priporočilih.

Napačne slike v MMC članku

Bralka **E. S.** je opozorila na napačne slike ob članku o ameriški vojaški proslavi v Washingtonu (Trump izvedel najdražjo proslavo ob dnevu neodvisnosti, 5. 7. 2019).

»V članku o ameriškem praznovanju dneva neodvisnosti so v galeriji objavljene slike ruskih vojakov, verjetno posnete na paradi ob dnevu zmage.«

Urednica Uredništva za nove medije, **Kaja Jakopič**:

»Smo preverili in je res šlo za napačne fotografije, sicer z beloruskimi vojaki, ki smo jih tudi umaknili. Uporabniku se zahvaljujemo za opozorilo, šlo je za nenamerno napako. Dan pred ameriško parado je bila parada tudi v Belorusiji, novinarka, ki je opremljala članek s fotografijami, je očitno spregledala, da je v fotogalerijo dodala tudi nekaj napačnih fotografij (iz prejšnjega dneva), ki so se ji očitno »ponudile« v iskalniku fotoagencije. Za napako se opravičujemo.«

Kako zapisati rezultate Dirke po Franciji

Bralec **F. G.** je predlagal spremembo v zapisovanju kolesarskih rezultatov Dirke po Franciji na spletnem portalu www.rtv slo.si.

»Na MMC ju se v času Dirke po Franciji objavljajo članki z rezultati dirke. Kolesarske navdušence zelo moti, da niso ob njih napisane tudi ekipe tekmovalcev.

Veliko teh prošenj je bilo že napisanih v MMC komentarjih in to že v preteklih letih. V dokaz vam v priponki pošiljam eno od takih prošenj in pa kako izgleda takšna nepopolna tabela.«

Pojasnilo je prispevala urednica Uredništva za nove medije, **Kaja Jakopič**:

»Na spletu se rezultati preslikajo s TTX-a, kamor vpisujemo rezultate ročno. Na TTX-u pa imamo omejitve glede števila znakov, zato samo imena. Avtomatsko preslikavo na splet (mimo TTX-a) imamo trenutno narejeno samo pri lestvicah za nog. prvenstva in košarki. Ostalo se še programira.«

Nič o zlati medalji mlade atletinje! (III.)

Glede pritožbe **S. Š.**, da je RTV Slovenija prezrla dosežek slovenske atletinje na evropskem prvenstvu za mladince in mladinke do 20 let (21. 7. 2019), je pisarna varuhinje je preverila tudi obseg poročanja na www.rtv slo.si (MMC). Ta dan je bil stavek o tem objavljen v okviru novice v rubriki Atletika (Janežič se je z izidom sezone približal normi za SP, 21. 7. 2019), naknadno so na video trak dodali televizijski prispevek (31. 8.).

Odgovor televizijskega Športnega programa SLO in **priporočilo varuhinje** sta objavljena na str. 18, informacija o poročanju na Radiu Slovenija pa na str. 23.

Zavajajoče o migrantih

Bralka **T. Z.** se je odzvala na članek z naslovom "Nezakonite migracije bolj polnijo zapore in pripore kot azilne domove" (24. 7. 2019). Menila je, da je naslov članka zavajajoč, da besedilo ne razločuje pravilno med tujci - azilanti - migranti - begunci ter da takšno poročanje širi "predsodke in strah".

»Že sam naslov je senzacionalističen in zavajajoč, saj "bolj polnijo" nikakor ne drži niti po nebene statistiki. Takšno poročanje je krivo, da so begunke in begunci, ki živijo v Sloveniji, tarča rasističnih napadov. Takšno poročanje širi predsodke in strah.

Podatki v članku so nepovezani in jasno izražajo protimigrantsko pozicijo, saj tujci z mednarodno zaščito ali prosilci za azil nimajo nobene veze s številom zaprtih tujcev. Tujec pomeni vsak človek, ki ni slovenski državljan in ne pomeni samo prosilec za azil, migrant, begunec.

Ne morem verjeti, da uredništvo dopušča objavo tako pristranskega in hujskaškega članka.«

Varuhinja je prosila uredništvo za odziv, zlasti glede naslova, ki je tudi po njenem mnenju lahko dvoumen. Urednica **Aleksandra Kovač Kerin** je pojasnila:

»Z naslovom smo želeli izpostaviti prav obratno od interpretacije pritožnika. Torej, da kriminalci niso prebežniki, ampak so kriminalci tihotapci ljudi, ki se okoriščajo z bedo prebežnikov, saj od njih pobirajo velike vsote denarja. Tisti (tihotapci), ki jih policija ujame, polnijo naše zapore, medtem ko je število prebežnikov z mednarodno zaščito v naši državi relativno nizko (680). Zato torej naslov: Nezakonite migracije bolj polnijo zapore in pripore kot azilne domove. V nadaljevanju članka, takoj v "leadu", je to jasno pojasnjeno, torej da zapore polnijo tujci - tihotapci ljudi in ne prebežniki.«

Varuhinja je zapisala dodatno pojasnilo in **mnenje**:

»V "leadu" članka, ki ga omenja urednica, je zapisano: "V Sloveniji prebiva 680 ljudi, ki jim je bila podeljena mednarodna zaščita. V slovenskih zaporih in priporih pa je že 176 tujcev, ki so zaprti zaradi suma storitve kaznivega dejanja prepovedanega prehajanje meje."

Članek sem tudi podrobno prebrala in meni, da so v njem razumljivo pojasnjena razmerja:

- (o vseh tujcih v zaporih/priporih): da je v slovenskih zaporih/priporih 323 tujcev
- (o tujcih v zaporih/priporih v povezavi z migracijami): da je med tujci več kot polovica (176) zaprtih/priprtih v povezavi s 308. členom KZ oz. tihotapljenjem ljudi
- (o državljanstvu zaprtih/prijetih v povezavi s 308. členom): da prevladujejo tujci
- (o prosilcih za azil in o azilantih): da sta letos do konca julija za mednarodno zaščito zaprosila 1802 prebežnika, status azilanta pa je bil odobren 40 prosilcem.

Obravnava vseh teh kategorij je tudi ustrezno postavljena v kontekst, in sicer v navezavi na izjavo notranjega ministra o prebežnikih in tihotapskih združbah. Članek ne ustvarja povezave med azilanti oz. prosilci za azil in številom zaprtih/priprtih tujcev, ampak med številom zaprtih/priprtih tujcev in nezakonitimi ravnanji v povezavi z migracijami.

Menim, da so očitki o pristranskosti in hujskaštvu neupravičeni.

Menim pa tudi (in se strinjam z vami), da naslovi, ki jih je mogoče interpretirati na tako skrajno različna načina, kot je razvidno iz vaše pritožbe in uredničinega pojasnila, ne

prispevajo k informativnosti in nasploh niso primerna izbira, če imamo v mislih tudi tiste bralce, ki se informirajo predvsem ali samo iz naslovov. S tem mnenjem bom seznanila uredništvo.

Dodajam še, da MMC in tudi drugi mediji RTV Slovenija tematiko prebežnikov spremljajo z različnih vidikov, z različnimi fokusi in v različnih kontekstih, saj je pri tako kompleksnih vsebinah le v daljšem časovnem obdobju mogoče zagotoviti celovito predstavitev dejstev in procesov ter prikazati kar najširši nabor mnenj, pogledov in razlag tako v Sloveniji kot v Evropi in širši mednarodni skupnosti.«

II. STORITVE

Napaka pri infokanalu

Gledalec **F. G.** je opozoril, da se ob koncu predvajanja TV-programa zgodi, da se na infokanal ne izpisujejo novice.

»Lep pozdrav, pogosto se zgodi, da po koncu tv programa, ko se začne vrteti MMC-jev zabavni kanal ta ne deluje dobro. S tem mislim na to, da se ne vrtijo razne novice v desnem stolpcu, kot je običajno. Konkretno zdajle 3.7. ob 1:07 ponoči.«

Vodja MMC **Luka Zebec:**

»Ta tehnična napaka se občasno pojavlja zaradi zastarele opreme. Težava bo dokončno odpravljena z nadgradnjo strojne opreme, ki je trenutno v postopku naročanja.«

Zvezdice ob arhivskih posnetkih na RTV 4D

Uporabnik spletnega arhiva RTV4D **I. K.** je vprašal, kaj pomeni, če je oddaja označena z zvezdico, saj iz pripisa in dejanskega stanja tega ni bilo mogoče nedvoumno razumeti.

»Namreč – v zadnjem času sem v vašem spletnem arhivu 4D opazil, da so nekatere (kar dosti jih je) oddaje oz. vsebine označene z zvezdico *, ki je nato spodaj pojasnjena sledeče >> * Oddaja je bila na programu večkrat predvajana in je v spletnem arhivu že dalj časa. Število ogledov oz. poslušanj se nanaša na celotno obdobje oddaje v spletnem arhivu.

Že več kolegov je bilo zaradi tega v dilemi, ali to pomeni, da gre za staro oddajo, ki je ponovno naložena ali za novo oddajo. Skratka, v primeru zelo zanimivega prispevka v Tedniku je prav tako označeno, čeprav je bila oddaja predvajana prvič šele včeraj, torej je nova (to sem se pozanimal kasneje).«

Iz odgovora **varuhinje:**

»Na MMC so mi pojasnili, da se zvezdica in zapis o skupnem številu ogledov na RTV 4D pojavita potem, ko je neka oddaja ponovljena. Dokler ni bilo takšnega pojasnila, so se pri ponovitvah, ko je od premiernega predvajanja minilo veliko časa, zastavila vprašanja o verodostojnosti podatkov oz. kako je mogoče, da je že takoj po predvajanju tolikšno število klikov/ogledov.

Zmešnjava, ki si jo opazil, pa se je pojavila, ker so nekatere oddaje ponovljene že v istem dnevu, kar je aplikacija (po svoji logiki) štela za ponovitev, ki jo je treba označiti z zvezdico. Takšen primer je tudi Tednik.«

Na MMC so po pojasnilu **Dejana Cencija** aplikacijo ustrezno spremenili in odstranili napačno logiko, na katero je opozoril uporabnik.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Kako lahko narobe zapišete Novo mesto?

Gledalka **I. A.** je opozorila na napako, ki jo je opazila v Slovenski kroniki (TV SLO1, 9. 7. 2019).

»Včeraj me je pogrelo ob gledanju Slovenske kronike, kjer je na zemljevidu Slovenije pisalo Novo Mesto. Mislim, da bi vsak osnovnošolec moral vedeti, da se mesto piše z malo začetnico, pri vas pa imate novinarje z visoko izobrazbo (in plačo), urednike z visoko izobrazbo (in plačo), lektorje z visoko izobrazbo (in plačo) itd. Oprostite, ker sem jezna, pričakujem le, da se ne norčujete iz Novomeščanov, ki naročnino plačujemo enako, kot drugi Slovenci.«

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»Napaka, ob kateri me/nas je sram.

Skrb za jezik je v samem središču našega poslanstva in še okrepili bomo nadzor nad grafičnimi podobami, ki jih umeščamo v oddaje. Za številne napake je kriva časovna stiska, a sinoči ni bi bilo tako.

Opravičujem se za napako in našo nepazljivost.«

Klif ali skalnato pobočje?

Gledalec **G. Š.** je na varuha so-naslovil pritožbo glede uporabe besede »klif« v televizijskem Dnevniku (TV SLO1, 16. 7. 2019).

»Za skalnato pobočje ste uporabili besedo klif. Kaj to je? Kje ste to besedo našli v SSKJ oz. v našem knjižnem jeziku? Ali sta res modna muha in afnanje bolj pomembna od slovenske besede?«

Lektorji dnevnoinformativnega programa TV Slovenija in **Manica J. Ambrožič**, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija so pojasnili:

»Glede rabe izraza »klif« namesto slovenskih ustreznih »skalnato pobočje« ali »pečina« sporočamo, da smo se za tujko odločili zavestno in premišljeno, in sicer iz več razlogov:

1. klif je termin, ki ga izpričujejo geološki, geografski, planinski in botanični terminološki slovar ZRC SAZU (<https://fran.si/iskanje>, klif, terminološki slovarji) ter je bil že vsaj pred 20 leti vključen v učni načrt za geografijo za osnovne šole (http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Geografija_obvezni.pdf),

2. je pomensko ožji kot »pečina«, saj označuje »strmo ali previsno steno nad morjem, tudi jezerom ali reko«, medtem ko ima pečina splošnejši pomen osamele skale, skalovja oz. skalnatega pobočja ali jame v takšnem skalovju (prim. ime kraške jame Pečinka),
3. je kolokacijsko potrjen za slovensko obalo (prim. še Strunjanski klif, klif na Debelem rtiču), kar potrjuje tudi raba v Primorskih novicah, prav tako kot za White Cliffs of Dover rabimo ustaljeno zvezo Dovrske pečine.

Naš namen torej nikakor ni bil zanemarjati slovenske besede, temveč utrjevati ustaljeno rabo. Slovar slovenskega knjižnega jezika ali Slovenski pravopis pri tem ne moreta biti edino merilo, saj je SSKJ informativni slovar, torej prinaša tudi podatke o narečnem in vulgarnem besedju, ki za javno občilo, kot je RTV Slovenija, niso primerne, gradivo zanj pa temelji na slovenskih klasikih in ga je zato treba dopolnjevati s sodobnimi terminološkimi slovarji, ki jih izdaja ZRC SAZU, in verodostojnimi podatkovnimi zbirkami in besedilnimi korpusi. Glede na ekscerpirana dela za Novi slovar slovenskega knjižnega jezika smo prepričani, da bo klif sprejet v geslovník.

Res pa bi lahko kot sopomenko uporabili zvezo »skalnato pobočje«, ki jo omenjate. Lahko vam zagotovimo, da bomo v prihodnosti še bolj pozorni na pestrost izrazja na tem področju in se vam zahvaljujemo za podani predlog.«

Kaj pomeni »plitvo območje visokega zračnega tlaka«?

Gledalec **F. K.** je julija v televizijskih vremenskih napovedih naletel na izraz »plitvo območje« visokega zračnega tlaka«. Menil je, da izraz ni razumljiv.

»Moje mnenje je, da je območje običajno obširno, ali podobno - manjše. »Plitvo območje« pa je mogoče območje, ki ga zaključuje relativno malo povišan rob. Saj vem, da se izraz »plitvo« nanaša na diagram $p(t)$ »zračni tlak v funkciji časa«, vendar se to pove drugače.«

Varuhinja je za pojasnilo prosila pristojne na Agenciji Republike Slovenija za okolje, kjer pripravljajo besedila. Odgovoril je **Branko Gregorčič**:

»Kot je splošno znano, se zračni tlak v ozračju časovno in krajevno spreminja in v zmernih geografskih širinah pogosto govorimo o območjih visokega zračnega tlaka (anticiklonih) ter o območjih nizkega zračnega tlaka (ciklonih oz. ciklonskih območjih).

V območjih visokega zračnega tlaka se zrak počasi spušča, zato v njih prevladuje jasno vreme, v ciklonskih območjih pa se zrak počasi dviga, zato najpogosteje prevladujejo oblaki.

Seveda vsa območja niso enako izrazita. Kadar je zračni tlak v središču anticiklona močno povišan, govorimo o močnem (včasih tudi obsežnem) območju visokega zračnega tlaka. Če je zračni tlak le nekoliko povišan, pa govorimo o šibkem območju visokega zračnega tlaka. Kadar je zračni tlak v središču ciklona zelo nizek, govorimo o globokem ciklonskem območju, če pa je le nekoliko nižji od okolice, pa o plitvem ciklonskem območju.

Uporaba besedne zveze "plitvo območje visokega zračnega tlaka" ni pravilna in je verjetno do nje prišlo po pomoti, kar bomo v našem arhivu napovedi še raziskali.«

II. OGLAŠEVANJE

Preveč oglasov na drugem programu

Gledalec **B. V.** se je pritožil nad količino TV-prodaje na TV SLO2.

»Ob stalnem preklapljanju, da bi uspel gledati gledljiv program, na 2. programu že več od ure in pol naletim na samo "shoppanje"!«

Čeprav je **varuhinja** pritožniku na podobne pritožbe že odgovarjala, mu je v korespondenci še enkrat podrobno pojasnila svoje pristojnosti, zakonske omejitve in način regulacije obsega oglaševanja:

»Kot sem vam tudi že napisala, nimam nobenih pristojnosti za razlago zakonov. Če vas zanima tematika oglasov in televizijske prodaje ter kakšna je razlika med obema oblikama trženja oglasnega prostora, boste vse odgovore našli v zakonu (<https://zakonodaja.com/zakon/zavms>): definicije so v 3. členu, televizijskemu oglaševanju in TV-prodaji pa je posvečeno celotno 6. poglavje. Tam boste prebrali, da obseg oglaševanja in televizijske prodaje v posameznem televizijskem programu RTV Slovenija ne sme preseči desetih minut v okviru vsake posamezne ure, v času med 18:00 in 23:00 pa ne sme preseči sedmih minut v okviru vsake posamezne ure. A se ta omejitev ne nanaša na televizijska prodajna okna, ki se sicer ne smejo predvajati med 18:00 in 23:00 na RTV SLO. TV prodajna okna so po definiciji iz zakona (16. točka 3. člena ZAVMS) širši programski sklopi televizijske prodaje, ki brez prekinitve trajajo najmanj 15 minut, in jih predvaja izdajatelj na televizijskem programu, ki ni izključno namenjen televizijski prodaji. Če je TV-prodaja dolga več kot 15 minut, se lahko do 18:00 in po 23:00 predvaja neomejeno dolgo v posamezni uri.

Poudarjam, za interpretacijo zakonov nimam nobene pristojnosti. Če si želite podrobnejšo razlago ali če menite, da RTV Slovenija ne ravna v skladu z zakonom, je pravi naslov za to Akos: <https://www.akos-rs.si/>.

Kot sem vam na ponavljajoče in večkrat zastavljena vprašanja v zvezi z oglasi in TV-prodajo že odgovarjala, bi si tudi sama želela, da bi bilo oglasov in televizijske prodaje manj. Osebno menim, in to večkrat povem vodstvu in tudi javno, da televizijska prodaja na sodi v javni medij. Pristojni pojasnjujejo, da se RTV-prispevek ne povišuje, stroški pa nenehno naraščajo (od energentov do pravic in plač), zato gre za pomemben in nepogrešljiv bistven vir prihodkov.

Če menite, da ni tako, lahko zadevo kadar koli preverite pri vodstvu, nadzornikih ali programskem svetu. Vsi kontakte najdete na tej povezavi: <https://www.rtvlo.si/rtv>.«

Pohvaljeno oglaševanje na položnicah

Varuhinja je prejela odziv **F. G.**, ki je pohvalil oglaševanje na položnicah za plačilo RTV-prispevka:

»Pohvalil bi oglaševanje Dirke po Franciji na zadnji strani položnice. Prav je, da se izkoristi tudi ta možnost in da se ta način nadaljuje.«

Vodja Službe za komuniciranje **Polonca Komar** je pojasnila, da na enak način oglašujejo tudi druge vidnejše in pomembnejše projekte javnega medija.

Katja Pečaver iz Službe za komuniciranje je pripravila povzetek oglaševanja na položnicah, ki poteka od leta 2009. Služba za komuniciranje vsako leto pripravi od 11 do 12 kreativnih rešitev za zadnjo stran položnice, oglašujejo pa se programske in korporativne vsebine, v zadnjem obdobju npr.:

televizijski dokumentarci, Tour de France, Poletna noč, spletni portal MMC, Evrovizija 2019, nadaljevanka Ekipa Bled, Planica, Izštekani, Kromatika ...

Kateri predpis ureja oglaševanje na TV SLO?

Gledalca **S. J.** je zanimalo, kateri predpisi urejajo predvajanje oglasov na javni televiziji.

»Prosim, če mi napišete po katerem predpisu se tako pogosto drdrajo OGLASI.«

Pisarna varuhinje:

»Sporočamo vam, da Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah Televiziji Slovenija omogoča oglaševanje v obsegu deset minut na uro, razen v osrednjem televizijskem času (to je t. i. prime time med 18. in 23. uro), ko dovoljuje le sedem minut oglaševanja v posamezni uri. Verjetno ste opazili, da nekatere vsebine na javni televiziji niso prekinjene z oglasi, saj s slednjimi, po zakonu, ni dovoljeno prekinjati državnih proslav, verskih obredov, celovečernih in televizijskih filmov. Prav tako oglasov ne sme biti v dnevno informativnih oddajah in otroških oddajah, ki so krajše od 30 minut.«

Zakaj oglasi, če pobirate RTV-prispevek?

Gledalca **B. Z.** moti pogostost oglasov na TV Slovenija. Ne razume, zakaj toliko oglasov, če pa se RTV financira (tudi) z RTV-prispevki.

»Zelo moteče je, ko npr. gledam nadaljevanko in se že po nekaj minutah pojavijo oglasi; ali pa gledam športni prenos in kar na lepem oglasi.

Ali niste nacionalna TV? Ali ne plačujemo naročnine? Ali ne dobivate sredstva iz proračuna države? Sedaj pa še poslušam o predlogih za povišanje naročnine (ki je obvezna). Razumem, da imajo komercialne TV oglase, razumem, da so oglasi tudi pri vas ampak ne na tak nespodoben način. Počakajte z oglasi vsaj na konec oddaje. Prav zaradi tega bi se rad odjavil, če bi se le mogel.«

Pomočnik generalnega direktorja RTV Slovenija **Gorazd Slak** je pojasnil:

»Radi bi vas opozorili, da niste polno obveščeni glede plačevanja televizij. Preko kabelskih operaterjev od januarja 2016 vsak mesec plačate preko 5,5 EUR za programe osnovnih komercialnih televizij (Pro Plus – POP Tv in ostali, Planet – Planet TV in ostali – toliko se je v letih 2016-2018 podražila naročnina na kabelske pakete), če dodate še športne programe Šport in Sportklub (TV Slovenija nudi širok nabor športnih dogodkov, ki so pomembni tudi za nacionalni interes, ne samo za gledanost), pa za ta nabor komercialnih televizij plačujete več kot 9 EUR na mesec.

In, če smo še bolj natančni, za programe samo TV Slovenija, ki so le del širokega javnega servisa RTV Slovenija, kot smo navedli zgoraj, plačujete zgolj 6,2 EUR na mesec.

Upamo, da ste sedaj, ko smo vam pokazali celo sliko, malce spremenili vaše mnenje.«

Tudi **varuhinja** je pripravila daljše pojasnilo:

»Verjemite, tudi mene motijo in tudi sama bi si želela, da bi imel javni medij dovolj drugih prihodkov za najboljše možne radijske, televizijske in spletne vsebine ter storitve (in nasploh za opravljanje vseh nalog, ki mu jih nalagajo zakoni), tako pa si mora samo Televizija okoli petino vseh potrebnih sredstev, zaslužiti z oglasi.

Prepričana sem, da ste opazili, da javna televizija v primerjavi s komercialnimi vendarle objavlja bistveno manj oglasov. V osrednjem programskem času od 18h do 23h jih predvaja največ 7 minut na uro (komercialne 12 minut), pri čemer so na nacionalni televiziji številne vsebine, ki sploh niso prekinjane z oglasi: filmi, dokumentarci, oddaje o kulturi, otroške, izobraževalne in verske oddaje itd. Kot veste, tovrstnih oddaj na komercialnih televizijah sploh ni, saj se jim ne splačajo, medtem ko RTV Slovenija kot javni servis skrbi tudi za produkcijo tovrstnih vsebin, ki so v javnem in nacionalnem interesu.

Ko gre za komercialne vsebine: od priljubljenih nadaljevanj do najbolj gledanih športnih prenosov, pa se javna televizija za pravice poteguje na enak način kot komercialne televiziji; zlasti športne pravice so med najdražjimi. Če poenostavim: brez oglasov, ki prinesejo nekaj prihodka, si športnih pravic ne bi mogli niti privoščiti.

Ob tem se mi zdi bistveno pojasniti, da RTV prispevka ne plačujete le za gledanje televizije, ampak za celoten javni medijski servis. Kot veste, RTV Slovenija programe oddaja na 5 televizijskih kanalih (TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV MB, TV KP), zagotavlja 8 radijskih programov (Prvi, Val 202, Ars, Radio Maribor, Radio Koper, MMR, RSi, RA CP), novičarski portal www.rtv slo.si, teletekst, spletni arhiv in predvajalnik RTV 4D, dostopnost televizijskih vsebin za gluhe (s podnapisi in tolmačenjem) in slepe (z govornimi podnapisi ali opisi), programe za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost, oskrbo prizemnega digitalnega omrežja in univerzalno dostopnost javnih medijskih programov po DVBT, glasbeno produkcijo (Simfonični orkester in Big Band), digitalizacijo slovenske filmske dediščine itd. Zagotovo veste, da se 2 odstotka RTV prispevka odvajata za neodvisno filmsko produkcijo oz. SFC. Vse to v okviru 12,75 evra na mesec.

Stroški nenehno naraščajo, od energentov naprej, povečujejo se plače in pokojnine, RTV-prispevek pa je nespremenjen že od leta 2012.

Medtem komercialne televizije, ki jih omenjate, kujejo dobičke, ne le z oglasi, ampak tudi prek kabelskih operaterjev, ki vam dražijo storitve.«

Oglasno sporočilo iz TV-prodaja umaknila tudi TV Maribor

Gledalec **M. B.** je telefonsko sporočil, da je v televizijski prodaji, ki se predvaja na TV Maribor, večkrat opazil oglas, ki je bil v začetku lanskega leta umaknjen iz predvajanja TV Slovenija. Oglas je bil po pritožbi gledalca in posredovanju varuhinje odstranjen zato, ker je bil zavajajoč in ponižujoč za občinstvo. Oglaševal je čudežno kremo, s katero lahko v kratkem času shujšaš (poročilo za februar 2018, str. 32).

Varuhinja je Službo za trženje programov Regionalnega centra Maribor prosila, da sporoči informacijo o vseh oglasih te vrste, ki se v okviru TV prodaje ali drugače predvajajo na TV Maribor, da so jih lahko tudi sama ogleda.

Vodja Službe za trženje programov RC Maribor **Polonca Novak** je odgovorila:

»Strinjamo se z vašo navedbo glede spornega oglasa (čudežna krema, s katero v kratkem času izgubiš veliko cm obsega in shujšaš), ki smo ga nazadnje objavljali 1. junija 2019 med 12.55 – 13.30 uro, zato ga bomo umaknili iz predvajanja.«

III. RTV PRISPEVEK

Kdaj boste posodobili obrazce?

Plačnica RTV-prispevka **N. T.** se je pritožila nad postopkom spreminjanja statusa plačnika RTV prispevka. Meni, da bi morali v pristojni službi poskrbeti za ustrezno spremembo obrazcev. Želi, da se ji trajni nalog spremeni na vrednost radijske naročnine, saj ima z operaterjem sklenjeno le pogodbo za internet. V Službi za RTV prispevek so ji sporočili, naj izpolni obrazec o odjavi:

»... ki pa predvideva, da izpolnim le opcijo, da RTV sprejemnika in radijskega sprejemnika NIMAM. Torej, ponavljam še enkrat: TV sprejemnik imam, vendar uporabljamo le internet.«

Varuhinja je odziv, kot ostale, ki jih prejme, anonimizirala in pristojno službo prosila za načelno pojasnilo. Odgovor vodje Službe za obračun RTV-prispevka, **Judite Kene**:

»RTV-prispevek je parafiskalna obveznost in je predpisana z Zakonom o davčnem postopku in z Zakonom o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1). Namenjena je financiranju celotnega javnega servisa, ki ga opravlja nacionalna radiotelevizija.

Zavezanec za plačilo RTV prispevka je v skladu s prvim odstavkom 31. člena ZRTVS-1 vsak, ki ima radijski ali televizijski sprejemnik oziroma drugo napravo, ki omogoča sprejem radijskih oziroma televizijskih programov na območju Republike Slovenije, kjer so zagotovljeni tehnični pogoji za sprejem vsaj enega programa RTV Slovenija. Tehnične pogoje za sprejem programov nacionalne Radiotelevizije zagotovi RTV Slovenija z oddajanjem DVB-T signala preko oddajniškega omrežja. To pomeni, da so vam programi RTV Slovenija dosegljivi iz zraka in ne potrebujete nobenega operaterja, le ustrezno antensko napravo. Zgolj v primeru, da TV sprejemnika sploh ne bi imeli, bi lahko sprejemnik odjavili na predpisanem odjavnem obrazcu in ostali zavezani k plačilu prispevka za radijske programe. Če pa TV sprejemnik imate, ste RTV prispevek dolžni plačevati v celoti.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Uvodoma pojasnjam, da kot varuhinja nimam pravih nobenih pristojnosti glede finančnih in drugih poslovodskih zadev, torej tudi glede plačevanja RTV prispevka. Kljub temu pa v tovrstnih primerih vedno pomagam v pridobivanju pojasnil in – kolikor je v moji moči – tudi v odpravljanju nepotrebnih ovir.

Povsem razumem nejevoljo, ko se človek pri reševanju malenkosti srečuje z nepričakovanimi ali predolgimi postopki, zlasti v današnjih časih ekspresnih komunikacij in rešitev.

Zato sem pri pristojnih preverila, ali in kdaj nameravajo posodobiti obrazce. V vodstvu RTV Slovenija so mi zagotovili, da na to ne bo treba dolgo čakati. **Prav zdaj poteka proces posodobitve celotne verige in načina obračunavanja in poravnavanja RTV prispevka. Uporabniki, gledalci in poslušalci javnega medija boste o tem podrobneje seznanjeni septembra.**

Kot varuhinja lahko dodam še splošno pojasnilo, da se RTV prispevek ne plačuje le za gledanje televizije, ampak za storitve celotnega javnega medijskega servisa. Kot veste, RTV Slovenija programe oddaja na 5 televizijskih kanalih (TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV MB, TV KP), zagotavlja 8 radijskih programov (Prvi, Val 202, Ars, Radio Maribor, Radio Koper, MMR, RSi, RA CP), novičarski portal www.rtv slo.si, teletekst, spletni arhiv in predvajalnik RTV 4D, dostopnost televizijskih vsebin za gluhe (s podnapisi in tolmačenjem) in slepe (z govornimi

podnapisi ali opisi), oskrbo prizemnega digitalnega omrežja in univerzalno dostopnost javnih medijskih programov po DVBT, glasbeno produkcijo (Simfonični orkester in Big Band), digitalizacijo slovenske filmske dediščine itd. Zagotovo veste, da se 2 odstotka RTV prispevka odvajata za neodvisno filmsko produkcijo oz. SFC. Vse to v okviru 12,75 evra na mesec.

Smiselno je dodati informacijo, da lahko radijske in televizijske vsebine javnega medija v polnem obsegu in v kakovosti, ki je v TV programih primerljiva HD tehniki, spremljate tudi preko interneta – tako po računalniku kot na pametnih napravah (RTV 4D).

Seveda je mogoče še marsikaj izboljšati, od programa do storitev. Menim, da so tudi pritožbe lahko prava pot za izboljšave, obogatitev vsebin, odpravo napak in pomanjkljivosti ter dvig kakovosti.«

IV. TEHNIČNE ZADEVE

Križanje govora in glasbe

Gledalec **I. Š.** se je pritožil zaradi preglasne glasbene podlage v televizijskih dokumentarnih oddajah.

»Ena od pripomb glede teh odličnih dokumentarcev je bolj tehnične narave in gre za glasnost spremne glasbe in ozadja v dokumentarnih oddajah, kjer se glas govornika skoraj ne sliši. Torej gre za slabo sorazmerje in, ko pojačamo glasnost na našem TV sprejemniku je doma zelo bučno, da lahko slišiš kaj komentator te oddaje govori. O tem smo se mnogokrat spraševali zakaj je temu tako.«

Iz splošnega pojasnila pisarne:

»Žal nam je, da imate težave pri spremljanju dokumentarnih oddaj zaradi glasbenih podlag oziroma križanja glasbe in govora. Varuhinja se je s problematiko, ki jo izpostavljate, v preteklosti veliko ukvarjala in si aktivno prizadeva, da bi se napake in slabosti odpravile. Vodstvo javne televizije, pristojni za televizijsko produkcijo in tehnične zadeve na RTV Slovenija so - tudi zaradi pobud gledalcev - v preteklosti iskali rešitve in uvajali nekatere spremembe z namenom, da bi bil tonska podoba oddaj čim bolj optimalna.

Dodajamo še splošen nasvet, ki ga pogosto navajajo v tehničnih službah RTV Slovenija, in sicer, da ni nikoli odveč preveriti zvokovne nastavitve TV sprejemnika, saj lahko zelo popačijo zvok (samodejno ojačajo določene frekvence oz. tišje signale).

Če boste v prihodnje še imeli težave pri razumevanju govora v televizijskih vsebinah, bi nam bilo pri obravnavi odziva v veliko pomoč, da bi navedli konkretne primere, saj se tako morebitne slabosti oz. tonska odstopanja najbolj učinkovito preverjajo, morebitne napake pa odpravljajo.«

HD oddajanje oddaj

Varuhinja je v vednost prejela korespondenco med gledalcem **D. U.** in pomočnikom generalnega direktorja za tehnično področje **Marka Fillija** glede oddajanja in spremljanja TV SLO 3 v HD formatu.

»Pred kratkim sem zasledil, da ima operater T2 v svoji programski shemi program SLO 3 HD in Telekom v programski shemi programe SLO 3 HD, Koper HD in Maribor HD. Poklical sem T2, ki so mi povedali, da prenašajo SLO 3 HD preko streaminga torej interneta. Tudi sam

lahko gledam program SLO 3 HD preko tablice z zrcaljenjem na TV iz aplikacije RTV 4D gledanje v živo, samo da je na začetku program v SD tehniki nato pa čez nekaj sekund preklopi na HD, včasih pa tudi ne preklopi na HD. Ostala dva programa Koper in Maribor pa ostaneta SD. Samo enkrat mi je preklopilo na Maribor HD.

Da je zmeda še večja me zelo moti, ker ste na ikoni programa ukinili znak HD, na srečo tega ni storil operater in je HD znak še v programski shemi.

Sam imam Telemach operaterja, ki še nima v svoji shemi programa SLO 3 HD ampak samo SLO 3 SD, kjer je slika na 4K televiziji zares porazna.

Enkrat lansko leto sem vas vprašal kdaj boste dokončali vse potrebno, da bo možno optimalno oddajanje in spremljanje programa SLO 3 HD.

Zastavlja se mi tudi vprašanje, zakaj ne morem že od lanskega leta spremljati prizemeljskega programa SLO 3HD.«

Iz odgovora gledalcu:

»RTV Slovenija producira in oddaja TV SLO 1, 2 in 3 ter KP in MB v HD tehniki in jih nudi vsem operaterjem za distribucijo. Glede njihovih storitev oz. kako oni upravljajo programe pa se prosim obrnite na posameznega operaterja, saj RTV na to nima vpliva.

Logotip HD je bil sicer ukinjen iz produkcijskih razlogov, ob tem pa je HD postal osnovni standard in računamo, da bodo vsi operaterji HD programe v najkrajšem možnem času postavili na prva mesta in SD umaknili v drugi plan.«

V. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Kaj storiti, če se samodejno vključi govorna sinteza?

Gledalec **Ž. S.** je varuhinjo prosil, naj ukrepa, ker se televizijskih poročil ne da več spremljati, odkar vsebino spremlja »elektronsko« branje.

»Na vas apeliram in se obračam s prošnjo, da kaj ukrenete in spremenite pri televizijskih poročilih in s kakšno drugo zamisljivo nadomestite to momljajočo, sintetizirano elektronsko bralsko novost, ki gledalca spravi v nelagodje ob poslušanju in sočasnem branju podnapisov ter poslušanju izkrivljene slovenščine.«

Varuhinja je gledalcu pojasnila, kaj je govorna sinteza in mu svetovala rešitev.

»Vse, kar je treba storiti, je izklop vzporednega zvočnega kanala, prek katerega se dodaja govorna sinteza. Ker se televizorji zelo razlikujejo med seboj, vam ne morem svetovati, kako izklopiti vzporedni zvočni kanal na vašem aparatu.

Svetujem vam, da pokličete dežurno službo Oddajnikov in zvez RTV Slovenija in 080 28 68. Prepričana sem, da vam bodo pomagali rešiti težavo z avtomatskim predvajanjem avtomatskega govora.

Dodajam še pojasnilo, da so zvočni podnapisi (govorna sinteza) storitev, ki jo je RTV Slovenija z velikim ponosom in z domačim znanjem uvedla oktobra lani in je v veliko pomoč gledalcem,

ki se morajo pri spremljanju naših programov zanesti le na svoj sluh. Če vas o tem zanima kaj več, si lahko preberete na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/dostopno/>«

Podnapisi prekrivajo imena in priimke!

Klicala je gledalka **N. P.**, ki ima vklopljene podnapise preko TTX 771, zaradi katerih ne more prebrati grafičnih zapisov na posnetkih, saj jih podnapisi prekrijejo. Kot primer je navedla Dnevnik slovenskega naroda (25. 7. 2019 na TV SLO 1).

Odgovor vodje oddelka za podnaslavljanje **Simone Blatnik**:

»Te dotične oddaje so iz leta 2011. Takrat še niso dvigovali podnapisov, za stare oddaje za nazaj pa ne popravljamo. Z dvigovanjem podnapisom smo začeli okoli leta 2012.«

STATISTIKA

	JULIJ 2019	JUNIJ 2019	JULIJ 2018
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	46	37	88
Informativni program	15	15	62
Kulturno umetniški program	9	11	4
Razvedrilni program	3	3	1
Športni program	8	1	9
Program plus	1	0	1
Ostalo	10	7	11
REGIONALNI CENTER / TV program		0	2
Televizija Koper	0	0	1
Televizija Maribor	0	0	1
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	3	5	4
Radio Prvi	2	3	2
Val 202	1	2	2
Ars	0	0	0
Ostalo	0	0	0
MMC			
SKUPAJ	13	12	14
Vsebine	12	7	9
Storitve	1	5	5
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	31	33	48
Jezikovna kultura	6	9	6
Oglaševanje	7	1	2
Dostopnost in prilagojeni programi	2	2	2
RTV prispevek	2	2	2
Tehnične zadeve	2	1	1
RTV SLO - splošno	2	1	5
Varuhinja	0	0	2
Ostalo	2	1	4
Zavrnjena obravnava	8	16	24
VSI ODZIVI	93	87	156